

KVARTALSRAPPORT 4. KVARTAL 2016

- urevidert -

Sparebanken
Øst

Kvartalsregnskap 4. kvartal 2016

Hovedtall konsern	3
Styrets beretning	4
Regnskap Sparebanken Øst Konsern	
Resultatregnskap	14
Balanse	15
Endring egenkapital	16
Kontantstrømoppstilling.....	17
Note 1 Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet.....	18
Note 2 Driftssegmenter.....	19
Note 3 Kapitaldekning.....	20
Note 4 Tap på utlån og garantier kunder	22
Note 5 Misligholdte og tapsutsatte engasjementer kunder	23
Note 6 Innskudd fra kunder fordelt på sektor og næring	24
Note 7 Brutto utlån til kunder fordelt på sektor og næring.....	24
Note 8 Geografisk fordeling av brutto utlån kunder.....	24
Note 9 Kredittrisiko.....	25
Note 10 Klassifisering av finansielle eiendeler og forpliktelser.....	26
Note 11 Finansielle eiendeler og forpliktelser.....	27
Note 12 Verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital.....	29
Note 13 Finansielle derivater.....	30
Note 14 Motregning finansielle instrumenter	32
Note 15 Netto renteinntekter.....	33
Note 16 Netto verdiendringer og gevinst/tap på finansielle instrumenter.....	33
Note 17 Driftskostnader.....	33
Note 18 Garantiansvar og andre poster utenom balansen.....	34
Note 19 Egenkapitalbevis.....	35
Regnskap Sparebanken Øst Morbank	
Resultatregnskap	36
Balanse	37
Endring egenkapital	38
Kontantstrømoppstilling.....	39
Tilleggsinformasjon Sparebanken Øst Konsern	
Nøkkeltall.....	40
Nøkkeltall beskrivelse.....	41
Resultatutvikling.....	42
Balanseutvikling	43

Hovedtall - konsern

Resultatregnskap (Beløp i mill.)	4. kvartal 2016	4. kvartal 2015	Året 2016	Året 2015
Netto renteinntekter	129,1	147,3	545,8	586,7
Netto provisjonsinntekter	11,0	11,3	42,7	40,6
Netto resultat fra finansielle eiendeler	19,7	-7,9	102,7	-41,4
Andre driftsinntekter	9,2	8,0	27,2	61,0
Sum netto inntekter	169,0	158,7	718,4	646,9
Sum driftskostnader	66,5	76,6	284,3	289,1
Resultat før tap	102,5	82,1	434,1	357,8
Tap på utlån og garantier	1,7	4,9	6,7	18,1
Resultat før skattekostnad	100,8	77,2	427,4	339,7
Skattekostnad	20,5	20,6	96,2	83,7
Resultat etter skatt	80,3	56,6	331,2	256,0

Nøkkeltall	4. kvartal 2016	4. kvartal 2015	Året 2016	Året 2015
Lønnsomhet				
Egenkapitalrentabilitet	10,40	7,87	11,23	9,29
Rentenetto i % av GFK	1,43	1,72	1,54	1,72
Resultat etter skatt i % av GFK	0,89	0,66	0,94	0,75
Kostnader i % av GFK	0,74	0,89	0,80	0,85
Kostnader i % av inntekter (før tap på utlån/garantier)	39,35	48,27	39,57	44,69
Kostnader i % av inntekter (ekskl. avk. på finansielle invest.)	44,54	45,98	46,18	42,00
Balansetall				
Netto utlån til kunder	29.695,7	27.975,8	29.695,7	27.975,8
Utlånsvekst (kvartal/12mnd)	-0,06	0,96	6,15	-2,52
Innskudd	13.887,4	13.159,3	13.887,4	13.159,3
Innskuddsvekst (kvartal/12mnd)	0,13	-0,38	5,53	-1,77
Gjennomsnittlig egenkapital	3.070,9	2.851,8	2.950,1	2.755,3
Gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK)	35.843,8	33.961,1	35.420,3	34.067,2
Nedskrivninger på utlån og mislighold				
Tap i % av netto utlån til kunder (IB)	0,02	0,07	0,02	0,06
Nedskrivninger i % av brutto utlån til kunder	0,36	0,44	0,36	0,44
Netto misligholdte og tapsutsatte eng. i % av netto utlån	0,47	0,58	0,47	0,58
Soliditet				
Ren kjernekapitaldekning (%)	17,21	16,29	17,21	16,29
Kjernekapitaldekning (%)	19,19	18,29	19,19	18,29
Kapitaldekning (%)	21,17	20,29	21,17	20,29
Risikovektet volum (beregningsgrunnlag)	17.696,7	17.452,6	17.696,7	17.452,6
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) (%)	9,24	8,97	9,24	8,97
Likviditet				
Innskuddsdekning	46,77	47,04	46,77	47,04
LCR (%)	284,00	215,80	284,00	215,80
Kontor og årsverk				
Antall bankkontorer	25	21	25	21
Årsverk	209	226	209	226
Egenkapitalbevis				
Eierbrøk (morbank) (%)*	37,67	38,79	37,67	38,79
Antall egenkapitalbevis	20.731.183	20.731.183	20.731.183	20.731.183
Bokført egenkapital pr. bevis	57,30	55,06	57,30	55,06
Resultat pr. egenkapitalbevis	1,46	1,06	6,02	4,79
Utbytte pr. bevis	4,00	3,30	4,00	3,30
Omløpshastighet	20,70	10,93	12,04	16,02
Kurs	52,00	47,60	52,00	47,60

* For eiebrøk pr. 01.01.2017, se note 19
For definisjon av nøkkeltall, se side 41

Styrets beretning

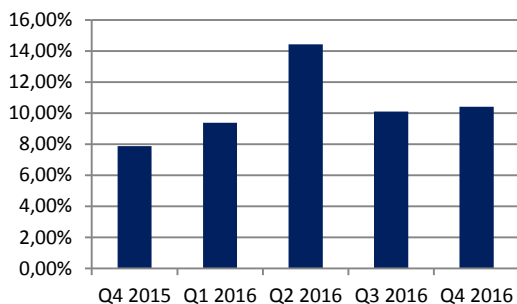
Sparebanken Øst oppnådde et resultat etter skatt på 80,3 mill. kroner i 4. kvartal 2016. Kvartalets resultat er godt, med en egenkapitalrentabilitet på 10,40 prosent. Resultat per egenkapitalbevis er 1,46 kroner i kvartalet. Kvartalsresultatet påvirkes av lavere nettorente og etteroppgjør på aksjer i Nets som ble solgt i 2014, samt lave kostnader. Utlån og innskudd til kunder holder seg uendret i kvartalet. Porteføljen av netto misligholdte og tapsutsatte lån er fortsatt meget lavt og utgjør ved utgangen av kvartalet 0,47 prosent av netto utlån til kunder. Tapene er fortsatt meget beskjedne og utgjør kun 1,7 mill. kroner i kvartalet.

Resultatet etter skatt for 2016 ble 331,2 mill. kroner som gir en egenkapitalrentabilitet på 11,23 prosent. Resultat per egenkapitalbevis er 6,02 kroner. Det foreslås et kontantutbytte på 4,00 kroner per egenkapitalbevis og avsetning til samfunnsutbytte med 41,5 mill. kroner. Foreslåtte utbytter er i tråd med bankens utbyttepolitikk. Resultatet i 2016 påvirkes av reduserte netto renteinntekter, utbytte fra Frende Holding AS, utdeling fra Visa Norge FLI, etteroppgjør på aksjer i Nets, som ble solgt i 2014, inntektsføring knyttet til endret garanti-ansvar overfor Eksportfinans ASA, positiv verdiendring på verdipapirer, samt lave tap. Banken er meget solid med ren kjernekapital på 17,21 prosent. Vekst i netto utlån til kunder er 6,15 prosent siste 12 måneder, mens innskudd øker med 5,53 prosent i samme periode. Samtidig som Sparebanken Øst i 2016 har styrket sin fysiske distribusjon ved åpning av bankkontorer i Sætre, Røyken, Holmestrand og Sande, har banken også økt sin oppmerksomhet på digitalisering for å effektivisere driften ytterligere og tilpasse bankens drift til endret kundeadfærd.

Resultatet i kvartalet

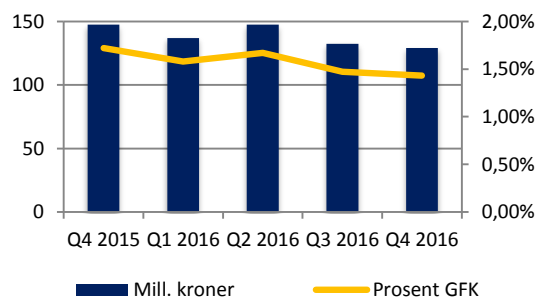
Sparebanken Øst oppnådde et resultat etter skatt i 4. kvartal 2016 på 80,3 mill. kroner. Tilsvarende var resultatet etter skatt 56,6 mill. kroner i 4. kvartal 2015.

Egenkapitalrentabiliteten i 4. kvartal var 10,40 prosent mot 7,87 prosent for samme kvartal i 2015. Tabellen nedenfor viser egenkapitalrentabiliteten de fem siste kvartalene.

Netto renteinntekter

Netto renteinntekter utgjør 129,1 mill. kroner i 4. kvartal 2016 mot 147,3 mill. kroner i samme kvartal i 2015. Netto renteinntekter utgjør 1,43 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital i 4. kvartal 2016. Tilsvarende tall for samme kvartal i 2015 er 1,72 prosent. Sterk konkurranse og lavt rentenivå fører til økt press på utlåns- og innskuddsrenter og redusert rentemargin fra kunder. Figuren nedenfor viser netto renteinntekter i kroner og prosent de fem siste kvartalene.

Netto andre driftsinntekter

Netto andre driftsinntekter omfatter provisjonsinntekter og -kostnader, utbytte, netto verdiendringer og gevinst/tap fra finansielle instrumenter og andre inntekter. Netto andre driftsinntekter var 39,9 mill. kroner i 4. kvartal 2016 sammenlignet med 11,4 mill. kroner i samme kvartal i 2015.

- Netto provisjonsinntekter utgjør 11,0 mill. kroner og viser en nedgang på 0,3 mill. kroner mot samme kvartal i fjor.
- Det er ikke inntektsført utbytte i 4. kvartal 2016 eller 4. kvartal 2015.
- Netto verdiendringer og gevinst/tap fra finansielle instrumenter utgjør 19,7 mill. kroner og øker med 27,6 mill. kroner sammenlignet med samme periode i fjor. Det er i kvartalet inntektsført 17,6 mill. kroner knyttet til etteroppgjør på aksjer i Nets som ble solgt i 2014. Av dette er det mottatt kontantoppgjør med 9,7 mill. kroner, verdi av rettigheter i aksjer i Visa Inc. med 6,3 mill. kroner og verdi av fremtidig kontantvederlag med 1,6 mill. kroner. Etteroppgjøret knytter seg til salg av Visa Europe Ltd til Visa Inc.
- Andre driftsinntekter utgjør 9,2 mill. kroner i 4. kvartal 2016 sammenlignet med 8,0 mill. kroner i samme kvartal i 2015. Økningen skyldes blant annet gevinst ved salg av tomter i et av konsernets datterselskaper.

Driftskostnader

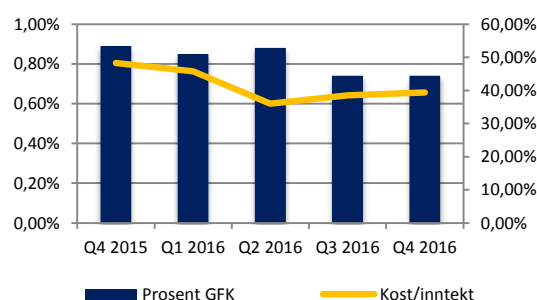
Sum driftskostnader utgjør 66,5 mill. kroner i 4. kvartal 2016 sammenlignet med 76,6 mill. kroner for samme kvartal i 2015. Endringen består av følgende:

- Lønn utgjør 35,7 mill. kroner i 4. kvartal 2016 mot 43,7 mill. kroner i samme kvartal i fjor. Reduksjonen knytter seg til lønns- og pensjonskostnader. Antall årsverk utgjør 209 ved utgangen av 4. kvartal. Antall årsverk er redusert med 5

siden forrige kvartal og 17 årsverk i forhold til 4. kvartal 2015.

- Administrasjonskostnader utgjør 12,3 mill. kroner i 4. kvartal 2016 mot 13,7 mill. kroner i samme kvartal i 2015.
- Avskrivninger og nedskrivninger utgjør 5,6 mill. kroner mot 4,5 mill. kroner for samme periode i fjor.
- Andre driftskostnader er redusert til 12,9 mill. kroner i 4. kvartal 2016 mot 14,7 mill. kroner i samme kvartal i 2015. Reduksjonen knytter seg til en rekke mindre poster.

Figuren nedenfor viser sum driftskostnader i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital og kostnader i prosent av inntekter før tap på utlån og garantier i de fem siste kvartalene.

Mislighold og tap

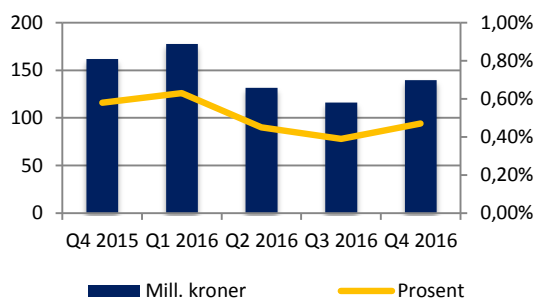
Netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer er redusert sammenlignet med 4. kvartal 2015 og utgjør 0,47 prosent av netto utlån per 4. kvartal 2016. Dette er ned fra 0,58 prosent i samme periode i fjor.

Tap på utlån til kunder utgjør 1,7 mill. kroner i 4. kvartal 2016. Til sammenligning utgjorde tap på utlån 4,9 mill. kroner i 4. kvartal 2015.

Individuelle nedskrivninger på utlån og garantier utgjør 67,3 mill. kroner ved utgangen av 4. kvartal 2016 mot 81,0 mill. kroner ved utgangen av 4. kvartal 2015. Nedgangen knytter seg til konstatering og inngang på tidligere individuelle nedskrivninger. Nedskrivninger på grupper av utlån til kunder utgjør 40,3 mill. kroner ved

utgangen av 4. kvartal 2016 mot 43,4 mill. kroner ved utgangen av 4. kvartal 2015.

Figuren nedenfor viser netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer i kroner og i prosent av netto utlån de fem siste kvartalene. Det knytter seg ikke tapsrisiko til det økte misligholdet fra 3. kvartal til 4. kvartal 2016.

Skatt

Den effektive skattesatsen i 4. kvartal 2016 er lavere enn 25 prosent på grunn av inntekter omfattet av fritaksmetoden.

Resultat for 2016

Sparebanken Øst oppnådde i 2016 et resultat etter skatt på 331,2 mill. kroner, som er en økning på 75,2 mill. kroner sammenlignet med 2015. Egenkapitalrentabiliteten i 2016 ble 11,23 prosent mot 9,29 prosent i 2015.

Netto renteinntekter utgjør 545,8 mill. kroner 2016 og er redusert med 40,9 mill. kroner sammenlignet med 2015. Fallende utlånsrenter kompenseres delvis av lavere innskuddsrenter, men ikke fullt ut. Langvarig stabilt og lavt rentenivå fører til lavere avkastning i utlånsporteføljen. Inngang på tidligere ikke inntektsførte renter bidrar til økte netto renteinntekter i 2016 sammenlignet med 2015.

Netto provisjonsinntekter utgjør 42,7 mill. kroner i 2016 og viser en økning 2,1 mill. kroner sammenlignet med 2015.

Mottatt utbytte i 2016 utgjør 26,9 mill. kroner mot 1,3 mill. kroner i 2015. Beløpet i år består i all hovedsak av mottatt utbytte fra Frende

Holding AS med 10,6 mill. kroner og utdeling av kontantvederlag fra Visa Norge FLI med 15,6 mill. kroner.

Netto verdiendringer og gevinst/tap fra finansielle instrumenter utgjør 75,8 mill. kroner i 2016 og øker med 118,5 mill. kroner sammenlignet med 2015. Økningen knytter seg til verdiendringer på bankens likviditetsportefølje med 64,1 mill. kroner og inntektsføring knyttet til bankens garantiansvar overfor Eksportfinans ASA med 23,8 mill. kroner, hvorav 15,7 mill. kroner knytter seg til en endring i garantiansvaret. Videre er det inntektsført 17,6 mill. kroner knyttet til etteroppgjør på aksjer i Nets som ble solgt i 2014.

Andre driftsinntekter utgjør 27,2 mill. kroner i 2016 mot 61,0 mill. kroner i 2015. Gevinst ved salg av eiendommer i 2015 utgjorde 34,6 mill. kroner.

Konsernets driftskostnader for 2016 er 284,3 mill. kroner mot 289,1 mill. kroner i 2015. Reduksjonen kan primært tilskrives lønn, pensjoner og administrasjonskostnader. Det ble i 2. kvartal 2016 foretatt nedskrivning av eiendom med 10,0 mill. kroner i et av bankens datterselskaper.

Tap på utlån til kunder utgjør 6,7 mill. kroner i 2016 mot 18,1 mill. kroner i 2015.

Individuelle nedskrivninger på utlån og garantier utgjør 67,3 mill. kroner ved utgangen av 2016 mot 81,0 mill. kroner ved utgangen av 2015. Nedgangen knytter seg til konstatering og inngang på tidligere individuelle nedskrivninger. Nedskrivninger på grupper av utlån er redusert med 3,1 mill. kroner sammenlignet med 2015 og utgjør 40,3 mill. kroner ved utgangen av 2016.

Skatt

Utbytte fra Frende Holding AS er omfattet av fritaksmetoden. Det er også vurdert at utdelingen fra Visa Norge FLI samt etteroppgjør på aksjene i Nets som ble solgt i 2014, omfattes av fritaksmetoden. Den effektive skattesatsen er derfor lavere enn 25 prosent for 2016.

Forslag til overskuddsdisponering

Styret foreslår at morbankens årsoverskudd i 2016 blir disponert som vist nedenfor.

(Beløp i mill.)

Utbytte egenkapitalbevis	82,9
Til utjevningsfond	22,4
Til egenkapitalbeveiseierne	105,3
Samfunnsutbytte	41,5
Til grunnfond	132,9
Til samf.utbytte og grunnfond	174,4
Morbankens årsoverskudd	279,7

Et kontantutbytte på 4,00 kroner per egenkapitalbevis tilsvarer 66,47 prosent av konsernresultatet som tilfaller egenkapitalbeveiseierne. Avsetning til samfunnsutbytte på 41,5 mill. kroner tilsvarer 50,05 prosent av utbyttet til egenkapitalbeveiseierne.

Samlet kontantutbytte og samfunnsutbytte utgjør 124,4 mill. kroner som tilsvarer 44,48 prosent av morbankens samlede resultat.

Balansen per 31.12.2016

Forvaltningskapitalen utgjør 35.794,7 mill. kroner ved utgangen av 2016 mot 34.509,1 mill. kroner ved utgangen av 2015.

Eiendeler

- Kontanter og fordringer på sentralbanker utgjør 311,9 mill. kroner per 31.12.2016 mot 378,0 mill. kroner per 31.12.2015.
- Netto utlån til kredittinstitusjoner utgjør 9,5 mill. kroner per 31.12.2016 mot 8,1 mill. kroner per 31.12.2015. Utlån til kredittinstitusjoner er i sin helhet interbanklån i Norge.
- Netto utlån til kunder utgjør 29.695,7 mill. kroner per 31.12.2016 mot 27.975,8 mill. kroner per 31.12.2015. Det er en økning på 1.719,9 mill. kroner siste 12 måneder, tilsvarende 6,15 prosent. Netto utlån til personkunder økte med 7,18 prosent og netto utlån til næringskunder er redusert med 0,11 prosent. Brutto utlån til person-

kunder utgjør 86,47 prosent av totale utlån til kunder. Risikoen i porteføljen av utlån til bedrifter er redusert over de fire siste årene. Sammen med betydelig reduksjon av misligholdte og tapsutsatte utlån gir dette et godt grunnlag for vekst i utlån til bedrifter i 2016 og videre fremover.

- Beholdningen av sertifikater og obligasjoner utgjør 4.490,5 mill. kroner per 31.12.2016 mot 4.760,2 mill. kroner per 31.12.2015. Beholdningen består i sin helhet av likviditetsportefølje. For likviditetsporteføljen er vektet gjennomsnittlig løpetid frem til avtalt forfall beregnet til 2,36 år.
- Bankens aksjer i Frende Holding AS er klassifisert som «tilgjengelig for salg», og er ved utgangen av 2016 verdsatt til 220,0 mill. kroner.
- Bankens aksjer i Eksportfinans ASA er også klassifisert som «tilgjengelig for salg» og er ved utgangen av 2016 verdsatt til 195,0 mill. kroner. Fra 2008 har banken sammen med de andre aksjonærene i selskapet garantert for endringer i verdien på likviditetsporteføljen i Eksportfinans ASA. Sparebanken Øst garanterer fra 30. april 2016 for 72,7 mill. kroner av den samlede garantirammen til Eksportfinans ASA.
- Bankens medlemskap i Visa Norge FLI er verdsatt til 6,5 mill. kroner pr 31.12.16. Verdien består av fremtidig kontantoppgjør samt rettigheter i aksjer i Visa Inc. Videre har etteroppgjør for salget av Nets aksjer i 2014 gitt banken rettigheter i ytterligere aksjer i Visa Inc. og fremtidig kontantoppgjør på til sammen 7,9 mill. kroner som er inntektsført i 4. kvartal 2016.

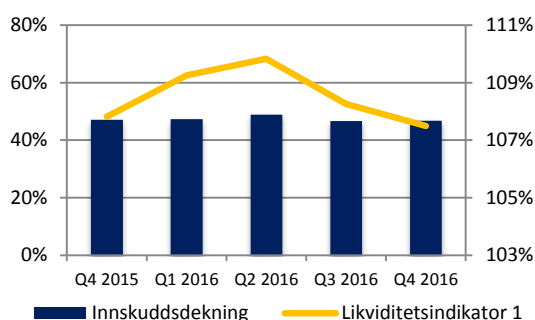
Gjeld

- Innskudd fra kunder utgjør 13.887,4 mill. kroner per 31.12.2016 mot 13.159,3 mill. kroner per 31.12.2015. Det er en økning siste 12 måneder på 728,1 mill. kroner,

tilsvarende 5,53 prosent. Innskuddsdekningen i konsernet ved utgangen av 2016 var 46,77 prosent mot 47,04 prosent ved utgangen av 2015.

- Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer utgjør 17.614,6 mill. kroner per 31.12.2016 mot 17.205,3 mill. kroner per 31.12.2015. Likviditetssituasjonen målt som langsiktig finansiering i prosent av illikvide eiendeler (Likviditetsindikator 1) utgjorde 107,5 prosent ved utgangen av 2016 mot 107,8 prosent ved utgangen av 2015. LCR utgjør 284,00 prosent ved utgangen av 2016. En konservativ investeringspolitikk medfører at en høy andel verdipapirer teller med i LCR-beregningen. Forfallsstrukturen påvirker LCR i stor grad.
- Andre langsiktige låneopptak utgjør 90,2 mill. kroner ved utgangen av 2016 mot 150,3 mill. kroner per 31.12.2015.
- Kortsiktige innlån (definert som innlån med gjenstående løpetid under 1 år) utgjør 2.188,0 mill. kroner.

Figuren nedenfor viser innskuddsdekning og langsiktig likviditet i prosent av illikvide eiendeler (likviditetsindikator 1) de fem siste kvartalene.

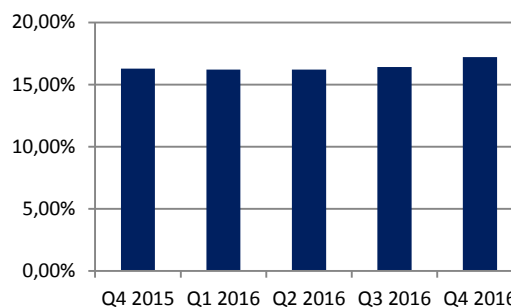

Kapitaldekning

- Kapitaldekningen målt ved ren kjernekapital utgjorde 17,21 prosent ved utgangen av 2016, som er en økning fra 16,29 prosent ved utgangen av 2015.

- Uvektet kjernekapitalandel utgjorde 9,24 prosent ved utgangen av 2016 mot 8,97 prosent ved utgangen av 2015. Finansdepartementet besluttet 20. desember 2016 krav til uvektet kjernekapital for banker på til sammen 5,00 prosent. Kravet gjelder fra og med 30. juni 2017.
- Netto ansvarlig kapital utgjorde 3.745,7 mill. kroner ved utgangen 2016, hvorav konsernets kjernekapital utgjorde 3.396,0 mill. kroner. Med et beregningsgrunnlag på 17.696,7 mill. kroner tilsvarer dette en kapitaldekning på 21,17 prosent hvorav kjernekapitaldekningen utgjør 19,19 prosent. Banken benytter standardmetoden ved beregning av minimumskrav til ansvarlig kapital for kredittrisiko.

Figuren nedenfor viser utviklingen i ren kjernekapital (inkl. 50 prosent av udisponert resultat) de fem siste kvartalene.

Makroøkonomisk utvikling

2016 har vært preget av politiske overraskelser som Brexit og Trump, og det er for tidlig å si hvordan dette vil påvirke Norge på lang sikt. Oljeprisfallet som har preget norsk økonomi de siste årene ga svak vekst også i 2016. Arbeidsledigheten er på et høyt nivå, men rammer ulike regioner forskjellig. Vårt hovedmarked på Østlandet har hatt nedgang i ledighet. Oljeprisen har i tråd med en rekke prognoser økt fra rundt 30 til omkring 55 dollar per fat det siste året, og styrket kronen noe fra lave nivåer. Styringsrenten ligger fortsatt på historisk lave 0,5 prosent, og Norges Bank mener risikoen er på nedsiden. Selv om lånerentene har økt noe er

boligprisveksten meget høy på Østlandet, noe som bekymrer Norges Bank og Finanstilsynet fordi det holder kredittveksten i husholdningene høy. Lønnsveksten er den laveste siden 1981, og dette vil kunne virke inn på boligprisene på sikt. Statsbudsjettet for 2017 er i likhet med de siste år meget ekspansivt, og vil bidra til å dempe virkningene av lave oljeinvesteringer. Fortsatt blir konsumutviklingen viktig fremover.

Risikoforhold

Kredittrisiko

Sparebanken Øst har utarbeidet en kredittstrategi som omhandler ulike typer kredittrisiko knyttet til utlån, kreditter og garantier ytet til kunder innenfor person- og næringsmarkedet, samt motpartsrisiko for verdipapirer.

Kredittstrategien skal bidra til å sikre at bankens aktiviteter innenfor kredittområdet er i tråd med de rammebetingelser og retningslinjer som følger av bankens overordnede forretningsidé og strategiske planer, herunder at aktivitetene er forsvarlige i forhold til bankens evne og vilje til å bære risiko.

Strategien skal videre bidra til at banken har en etablert kredittportefølje med en kvalitet og sammensetning som sikrer bankens lønnsomhet på kort og lang sikt, og sikre at bankens håndtering av kredittrisiko skjer i samsvar med de krav som følger av lover, forskrifter, rundskriv fra myndighetene og andre regulatoriske forhold.

Prinsippene i strategidokumentet er videreført i bankens kreditthåndbøker samt bankens etablerte instruksverk.

Innenfor person- og næringsmarkedet står betjeningsevne og betjeningsvilje sentralt i kredittvurderingene. Måling av risiko ved utlån til kunder skjer gjennom risiko-klassifisering av kunder. Risikoklassifiseringen er etablert som en integrert del av kredittprosessen og kravet til årlig reklassifisering av låneengasjement er ivaretatt. Utviklingen i kredittrisiko følges løpende opp med

rapporter til bankens ledelse og kvartalsvise rapporter til bankens styre.

Bankens geografiske nedslagsfelt gir tilgang til et stort markedsområde med fleksibilitet med hensyn til kunder og segmenter. Bankens utlånsportefølje fordeler seg geografisk i hovedsak til det sentrale østlandsområdet.

Lav andel utlån innenfor næringsmarkedet bidrar til generelt lav konsentrasjonsrisiko for banken. Eksponering mot næringseiendom utgjør en relativt stor andel av næringsporteføljen, men en begrenset andel av bankens totale utlånsportefølje.

Lån og kreditter til personmarkedet gis som hovedregel mot pant i bolig. Banken har en lav eksponering knyttet til lån og kreditter uten tilhørende sikkerhet.

Banken tar også kredittrisiko gjennom forvaltning av likviditetsreserver og overskuddslikviditet. Banken har til hensikt å holde rentebærende papirer med lav kredittrisiko for likviditetsformål (reserve for avhendelse ved behov), som grunnlag for deponering for låneadgang i sentralbanken eller begge deler.

Bankens kredittrisiko overvåkes kontinuerlig og det foreligger oppdaterte oversikter over bankens totale motpartsrisiko.

Markedsrisiko

Sparebanken Øst har en finansstrategi som skal bidra til å sikre at bankens aktiviteter innenfor finansområdet er i tråd med de rammebetingelser og retningslinjer som følger av bankens overordnede forretningsidé, strategiske planer og budsjetter, samt at aktivitetene er forsvarlige i forhold til bankens evne og vilje til å bære risiko.

Videre skal finansstrategien bidra til å sikre at bankens håndtering av finansiell risiko skjer i samsvar med de krav som følger av lover, forskrifter, rundskriv fra myndighetene og andre regulatoriske forhold. Sparebanken Øst har en likviditetsportefølje bestående av rentebærende verdipapirer i hovedsak utstedt

av nordiske kredittforetak, norske banker, kommuner, stat og statsgaranterte foretak. Gjennom dette tar banken kredittspreadsrisiko.

Renterisiko holdes innenfor fastsatte rammer og begrenses ved at eiendeler og gjeld i all hovedsak har flytende rente eller er swappet til flytende rente. Valutarisiko reduseres ved inngåelse av terminforretninger eller basis-swapper. Banken har svært liten rente- og valutarisiko på balansen. Eksponering mot egenkapitalinstrumenter utover bankens datterselskaper og strategiske investeringer er begrenset.

Likviditetsrisiko

Sparebanken Øst har en konservativ holdning til likviditetsrisiko og styrer etter fastsatte rammer. Konsernet skal sørge for forsvarlig likviditetsstyring slik at foretaket til en hver tid har tilstrekkelig likvider til at det kan dekke sine forpliktelser ved forfall, og illikvide eiendeler finansieres langsiktig. Sparebanken Øst utsteder obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) gjennom bankens heleide kredittforetak. I utgangspunktet utstedes OMF med lang løpetid, mens senior obligasjonslån utstedes med løpetider som til en hver tid passer inn i eksisterende forfallsprofil.

Operasjonell risiko

Gjennom årlige gjennomganger av bankens nøkkelprosesser, etablerte internkontroller med halvårlig bekreftelse fra lederne på gjennomført internkontroll og kvartalsvis rapportering av registrerte hendelser og vurdert risikonivå til styret, overvåkes operasjonell risiko. Konsernet har ikke registrert vesentlige tap som følge av svikt i interne prosesser, systemer, menneskelig svikt eller uforutsette hendelser i 2016.

Rating

Sparebanken Øst ble i april 2016 tildelt en utsteder rating på A3 med stabile utsikter fra Moody's Investor Service. Denne ratingen kommer i tillegg til eksisterende bank deposit rating på A3 (stabil) fra Moody's.

Datterselskaper

Sparebanken Øst Boligkreditt AS er et heleid datterselskap av Sparebanken Øst. Selskapet ble stiftet 14.04.2009 og har til formål å yte eller erverve bolighypoteklån, eiendoms-hypoteklån, lån sikret ved pant i andre realregistrerte formuesgoder eller offentlig lån, og å finansiere utlånsvirksomheten hovedsakelig ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. Belåningsgraden i sikkerhetsmassen (LTV) har gjennom året falt til 42,6 prosent ved utgangen av 2016. Til sammenlikning var tilsvarende tall 45,8 prosent ved utgangen av 2015.

Selskapets forvaltningskapital pr. 31.12.2016 er 9.628,2 mill. kroner og består i all hovedsak av 1. prioritets pantelån i bolig, og er finansiert gjennom obligasjoner med fortrinnsrett og trekkrettighet fra morselskapet. Selskapets innskutte egenkapital er 650,0 mill. kroner, hvorav 319,8 mill. kroner er aksjekapital og 330,2 mill. kroner er overkursfond. Resultat etter skatt ved utgangen av 2016 viser et overskudd på 64,9 mill. kroner mot 80,5 mill. kroner for 2015. Selskapet har ingen ansatte, men leier tjenester av Sparebanken Øst. Sparebanken Øst Boligkreditt AS ble i 1. kvartal 2011 ratet med AAA av Moody's.

AS Finansiering er et heleid finansierings-selskap av Sparebanken Øst. Hovedproduktet er gjeldsbrevfinansiering av brukt bil. Selskapet oppnådde et overskudd etter skatt på 41,4 mill. kroner ved utgangen av 2016 mot 39,7 mill. kroner for 2015. Forvaltningskapitalen utgjør 1.743,4 mill. kroner. Ved utgangen av 2016 har selskapet 21 ansatte tilsvarende 21 årsverk.

Sparebanken Øst Eiendom AS er et heleid datterselskap av Sparebanken Øst og skal være en aktiv forvalter av eiendommer tilhørende konsernet Sparebanken Øst. Driftsinntekter utgjorde 27,6 mill. kroner 2016, mot 63,4 mill. kroner i 2015. Det ble i 2015 inntektsført gevinst ved salg av eiendom på 34,6 mill. kroner. Resultat etter skatt viser et overskudd på 5,1 mill. kroner ved utgangen av 2016 mot et overskudd på 39,2 mill. kroner

for samme periode i fjor. Selskapet har 6 ansatte. Aksjekapitalen er 35,1 mill. kroner.

Sparebanken Øst redegjorde i forbindelse med fremleggelsen av regnskapet per 3. kvartal 2016 for brev fra Finanstilsynet vedrørende bankens eiendomsdrift. Banken oppfatter ikke at denne saken er kontroversiell eller vesentlig for banken og viderefører vedtatt strategi fra 2014 med nedbygging av den kommersielle eiendomsporteføljen.

Øst Prosjekt AS er et heleid datterselskap av Sparebanken Øst og har som hovedformål å overta prosjekter og drive industri- og handelsvirksomhet til sikring og realisering av utsatte engasjementer i morbanken. Selskapet har ingen ansatte og aksjekapitalen utgjør 12,1 mill. kroner. Resultat etter skatt viser et underskudd på 8,8 mill. kroner ved utgangen av 2016. Underskuddet knytter seg til nedskrivning av eiendom. Selskapet hadde overskudd på 0,7 mill. kroner i 2015.

Øst Inkasso AS ble etablert 18. april 2016 og mottok bevilling til å drive fremmedinkasso 5. august 2016. Selskapet er et heleid datterselskap av Sparebanken Øst. Driften i selskapet startet 1. oktober 2016. Selskapets formål er å drive inkassovirksomhet samt det som står i naturlig forbindelse med det, herunder blant annet purretjenester og langtidsovervåkning av inkassoporteføljer. Selskapets driftsinntekter ble i 2016 1,0 mill. kroner med et resultat etter skatt på minus 0,6 mill. kroner. Selskapet har i 2016 sysselsatt 6 medarbeidere.

Frende Forsikring

Frende Holding AS er eierselskapet for Frende Skade AS og Frende Liv AS (Frende Forsikring). Banken har en eierandel i holdingselskapet på 13,19 prosent. Frende Forsikring er eid av 15 sparebanker der Sparebanken Vest er største aksjonær. Selskapet tilbyr skade- og livprodukter til bedrifter og privatpersoner og har ca. 175.000 kunder. Frende Forsikring har hovedkontor i Bergen. Sparebanken Øst har i 2016 mottatt utbytte på 10,6 mill. kroner fra Frende Holding AS.

Regnskapsprinsipper

Kvartalsregnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med IFRS (herunder IAS 34 Interim Financial Reporting). Kvartalsregnskapet er ikke revidert.

Utbyttepolitikk

Styret i Sparebanken Øst vedtok en mindre justering i bankens utbyttepolitikk fra og med 2016. Endringen omfatter målsettingen og nivået for utbytte på samfunnskapitalen. Det er ikke foretatt endringer i bankens utbyttepolitikk for egenkapitalbeviserne.

Sparebanken Øst har som økonomisk mål for sin virksomhet å oppnå resultater som gir en god og stabil avkastning på bankens egenkapital og skape verdier for egenkapitalbeviserne ved konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalbevisene. Årsoverskuddet vil bli fordelt mellom egenkapitalbeviserne og samfunnskapitalen i samsvar med deres andel av bankens egenkapital.

Sparebanken Øst vil sikte mot at 50 til 75 prosent av overskuddet tilordnet egenkapitalbeviserne utbetales som utbytte. Sparebanken Øst tar videre sikte på å utdele utbytte på samfunnskapitalen i form av gaver til allmennyttige formål med 50 til 75 prosent av utbyttet som utdeles til egenkapitalbeviserne. Ved fastsettelsen av utbytte og gaver vil det bli tatt hensyn til bankens resultatutvikling, markedssituasjon, stabilitet i utbytte samt behov for kjernekapital.

Utsiktene fremover

Usikkerheten i norsk økonomi forventes å vedvare fremover både når det gjelder vekst i økonomien og sysselsettingen. Det vil påvirke bankenes vekst- og inntjeningsmuligheter på generell basis. Lav oljepris rammer fortsatt næringslivet i enkelte regioner i Norge og dermed også sysselsettingen og bedriftenes lønnsomhet og gjeldsbetjeningsevne. Sparebanken Øst har en kundeportefølje som i liten grad er direkte påvirket av lavere

aktivitet i oljesektoren. Det forventes fortsatt lave renter fremover som styrker husholdningenes og bedriftenes gjeldsbetjeningsevne selv med lavere inntekter. Norske kroner forventes å styrkes generelt i 2017 slik at konkurransefordelene for norske eksportbedrifter i utlandet vil kunne avta. Vedvarende høy arbeidsledighet vil kunne svekke berørte husholdningers betalingsevne. Sparebanken Øst forventer ingen vesentlige endringer i makroøkonomiske forhold i østlandsregionen der vi har vår hovedvirksomhet. Boligprisene forventes å være økende fremover og øker husholdningenes gjeldsbelastning. Enkeltbedrifter vil kunne rammes av svekket etterspørsel generelt og av situasjonen i oljesektoren spesielt.

Stortinget vedtok som en del av statsbudsjettet for 2017 finansskatt som medfører økt arbeidsgiveravgift med 5 prosentpoeng og videreføring av selskapsskatten på 25 prosent.

Banken har en kapitalsituasjon som er meget solid og avklart i forhold til myndighetens krav, herunder økt krav til motsyklisk buffer i 2017. Dette gir banken handlefrihet og ikke minst trygghet i en periode med fortsatt usikkerhet. Banken har et mål for ren kjernekapital på 14,5 prosent. Banken har videre en solid likviditetsbuffer som gir trygghet dersom tilgangen til finansiering for bankene skulle bli utfordrende gjennom året. Banken har et mål for langsiktig finansiering på 105 prosent av illikvide eiendeler. Banken forventer å kunne hente inn ny finansiering med marginer på nivå med de store regionbankene. Banken opplever å ha en god posisjon i kapitalmarkedene med et mål om en enkel og åpen kommunikasjon med de ulike investorene. Bankens mål for avkastning på egenkapitalen er satt til 10 prosent over tid. Banken forventer at regulatorisk usikkerhet vil reduseres ved at myndighetene er i ferd med å fastsette bankens samlede risikovurderinger (SRV) og individuelle kapitalkrav i pilar 2.

Vekst i utlån til og innskudd fra kunder vil avhenge av den generelle konkurransen i bankmarkedet og tilgangen på langsiktig finansiering. Banken forventer vekst i utlån til

både person- og bedriftskunder. Veksten forventes å fordele seg jevnt mellom ulike distribusjonskanaler. Vekst i utlån til personer vil i hovedsak komme fra lån med pant i bolig. Det forventes vekst i utlån til finansiering av bruktbil med salgspant (AS Finansiering). Vekst i utlån til bedrifter vil skje innenfor bankens definerte markedsområder. Nedbetalingslån med pant i fast eiendom er bankens hovedprodukt mot bedriftskundemarkedet. Ulike kapitalkrav mellom banker hjemmehørende i Norge og andre land og mellom banker i Norge påvirker konkurranse-situasjonen på utlån til bedrifter i betydelig grad og kan fremover virke konkurransevidende i favør av norske IRB-banker samt banker med kapitalkrav fastsatt av blant annet svenske og danske myndigheter.

Bankvirksomhet innebærer risiko, og mislighold og tap på utlån og garantier til kunder kan ikke utelukkes. Banken forventer ikke noen vesentlig økning i misligholdte og tapsutsatte engasjementer og tap på utlån fremover. Konsernet innehar betydelig kompetanse internt til å løse eventuelle problemengasjementer som måtte oppstå fremover. Dette gjelder innfordringsfaglig kompetanse og kompetanse innen eiendom og drift.

Svingninger i verdiene på verdipapirer i form av aksjer og obligasjoner kan ikke utelukkes. Beholdningen av obligasjoner holdes utelukkende for likviditetsmessige formål. Det forventes ingen vesentlige endringer i bankens eierskap i Frende Holding AS. Eksportfinans ASA er i en avviklingsprosess der avviklingstidspunktet dog ikke er endelig fastsatt. Tilbudssiden i bankmarkedet forventes å reduseres noe, dog forventes konkurransen å vedvare i kundesegmenter med høy kvalitet. Banken forventer derfor fortsatt press på marginer på utlån til personkunder samt som følge av et vedvarende lavt rentenivå. Marginer på utlån til bedrifter forventes å kunne øke noe. Et lavt rentenivå utfordrer bankens rentemargin mellom utlån og innskudd. Usikkerheten i makroøkonomisk utvikling, bankens konkurransekraft og marginutviklingen på bankens innlån gir usikkerhet i utvikling av bankens inntjening og egenkapitalavkastning.

Hokksund, 31. desember 2016

Drammen, 7. februar 2017

Jorund Rønning Indrelid
leder

Knut Smedsrud
nestleder

Morten André Yttreide
medlem

Øivind Andersson
medlem

Hanne Margrete Lenes Solem
medlem

Elly Therese Thoresen
medlem

Ole-Martin Solberg
ansattes repr.

Inger Helen Pettersen
ansattes repr.

Pål Strand
adm. direktør

Resultatregnskap konsern

(Beløp i mill.)	Note	4. kvartal 2016	4. kvartal 2015	Året 2016	Året 2015
Renteinntekter	15	249,3	275,6	1.037,4	1.167,0
Rentekostnader	15	120,2	128,3	491,6	580,3
Netto renteinntekter	15	129,1	147,3	545,8	586,7
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester		21,3	21,2	82,4	79,8
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester		10,3	9,9	39,7	39,2
Utbytte		0,0	0,0	26,9	1,3
Netto verdiendringer og gevinst/tap fra finansielle instrumenter	16	19,7	-7,9	75,8	-42,7
Andre driftsinntekter		9,2	8,0	27,2	61,0
Netto andre driftsinntekter		39,9	11,4	172,6	60,2
Lønn m.v.	17	35,7	43,7	156,8	166,8
Administrasjonskostnader	17	12,3	13,7	48,0	51,7
Avskrivning/nedskrivning/verdiendring ikke-finansielle eiendeler	17	5,6	4,5	28,7	17,9
Andre driftskostnader	17	12,9	14,7	50,8	52,7
Sum driftskostnader	17	66,5	76,6	284,3	289,1
Resultat før tap		102,5	82,1	434,1	357,8
Tap på utlån og garantier	4	1,7	4,9	6,7	18,1
Resultat før skattekostnad		100,8	77,2	427,4	339,7
Skattekostnad		20,5	20,6	96,2	83,7
Resultat etter skatt		80,3	56,6	331,2	256,0
Resultat pr. egenkapitalbevis		1,46	1,06	6,02	4,79
Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis		1,46	1,06	6,02	4,79

Totalresultat konsern

(Beløp i mill.)	Note	4. kvartal 2016	4. kvartal 2015	Året 2016	Året 2015
Resultat etter skatt		80,3	56,6	331,2	256,0
Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultatregnskapet					
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner		2,9	29,8	2,9	29,8
Skatt relatert til poster som ikke kan reklassifiseres		-0,7	-7,4	-0,7	-7,4
Poster som senere kan bli reklassifisert til resultatregnskapet					
Endringer i virkelig verdi for investeringer tilgjengelig for salg		3,6	18,2	-5,9	18,2
Skatt relatert til poster som kan reklassifiseres		0,0	-0,1	0,1	-0,1
Totalresultat		86,1	97,1	327,6	296,5

Balanse konsern

(Beløp i mill.)	Note	31.12.2016	31.12.2015
Eiendeler			
Kontanter og fordringer på sentralbanker	10,11	311,9	378,0
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	10,11	9,5	8,1
Utlån til og fordringer på kunder	4,7,8,10,11	29.695,7	27.975,8
Sertifikater og obligasjoner m.v. til virkelig verdi	10,11	4.285,1	4.554,6
Aksjer og andeler	10,11	460,1	478,1
Finansielle derivater	10,11,13,14	369,6	494,7
Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall	10,11	205,4	205,6
Investerings eiendommer		284,3	249,8
Varige driftsmidler		131,4	131,6
Andre eiendeler		27,0	25,3
Forsk.bet. ikke påløpte kostn. og opptj. ikke mottatte inntekter		14,7	7,5
Sum eiendeler		35.794,7	34.509,1
Gjeld og egenkapital			
Gjeld til kredittinstitusjoner	10,11	90,2	150,3
Innskudd fra og gjeld til kunder	6,10,11	13.887,4	13.159,3
Finansielle derivater	10,11,13,14	47,5	68,4
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	10,11,12	17.614,6	17.205,3
Betalbar skatt		88,1	98,4
Andre forpliktelser		95,5	68,6
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		30,5	34,9
Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		38,6	59,7
Utsatt skatt forpliktelse		22,7	10,2
Ansvarlig lånekapital	10,11,12	703,5	702,9
Sum gjeld		32.618,6	31.558,0
Innskutt egenkapital		595,1	595,1
Opptjent egenkapital		2.581,0	2.356,0
Sum egenkapital		3.176,1	2.951,1
Sum gjeld og egenkapital		35.794,7	34.509,1

Endring egenkapital konsern

(Beløp i mill.)	Innskutt egenkapital			Opptjent egenkapital				
	Sum egenkapital	Egenkap. bevis	Overkurs	Uttevningssfond	Grunnfonds-kapital	Gavefond	Tilgjengelig for salg reserve	Annen egenkap.
2016								
Egenkapital pr. 31.12.2015	2.951,1	207,3	387,8	341,2	1.432,1	38,1	180,5	364,1
Årsresultat	331,2	0,0	0,0	105,3	174,4	0,0	0,0	51,5
Endr. i virkelig verdi for investeringer TFS	-5,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-5,8	0,0
Aktuarielle gev. og tap på ytelsesplaner	2,2	0,0	0,0	0,9	1,4	0,0	0,0	-0,1
Totalresultat	327,6	0,0	0,0	106,2	175,8	0,0	-5,8	51,4
Utbytte til EK-beviseiere 2015 vedtatt	-68,4	0,0	0,0	-68,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Utbytte på samfunnskapitalen 2015 vedtatt	-34,2	0,0	0,0	0,0	-34,2	0,0	0,0	0,0
Endringer gavefondet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egenkapital pr. 31.12.2016	3.176,1	207,3	387,8	379,0	1.573,7	38,1	174,7	415,5

	Innskutt egenkapital			Opptjent egenkapital				
	Sum egenkapital	Egenkap. bevis	Overkurs	Uttevningssfond	Grunnfonds-kapital	Gavefond	Tilgjengelig for salg reserve	Annen egenkap.
2015								
Egenkapital pr. 31.12.2014	2.765,7	207,3	387,8	366,3	1.308,0	45,5	162,4	288,4
Årsresultat	256,0	0,0	0,0	70,6	111,5	0,0	0,0	73,9
Endr. i virkelig verdi for investeringer TFS	18,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	18,1	0,0
Aktuarielle gev. og tap på ytelsesplaner	22,4	0,0	0,0	8,0	12,6	0,0	0,0	1,8
Totalresultat	296,5	0,0	0,0	78,6	124,1	0,0	18,1	75,7
Utbytte til EK-beviseiere 2014 vedtatt	-103,7	0,0	0,0	-103,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Endringer gavefondet	-7,4	0,0	0,0	0,0	0,0	-7,4	0,0	0,0
Egenkapital pr. 31.12.2015	2.951,1	207,3	387,8	341,2	1.432,1	38,1	180,5	364,1

Kontantstrømoppstilling

(Beløp i mill.)		31.12.2016	31.12.2015
Driftsaktiviteter			
Resultat før skattekostnad		427,4	339,7
Justert for:			
Endring i netto opptj. renteinntekter og pål. rentekostnader		-2,3	3,3
Netto inn-/utbetaling av lån til kunder		-1.700,4	713,3
Endring i sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi		268,3	-650,3
Endring i øvrige eiendeler i forbindelse med driften		-47,8	98,4
Netto inn-/utbetaling av innlån fra kredittinstitusjoner		0,0	0,0
Netto inn-/utbetaling av innskudd fra kunder		729,0	-236,1
Endring i øvrig gjeld i forbindelse med driften		-26,1	-11,5
Ikke-kontante poster inkludert i resultat før skattekostnad		15,5	4,5
Netto gevinst/tap fra investeringsaktiviteter		-17,9	-35,2
Netto gevinst/tap fra finansieringsaktiviteter		-0,1	4,0
Periodens betalte skatt		-98,4	-105,1
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	A	-452,8	125,0
Investeringsaktiviteter			
Utbetaling ved kjøp av varige driftsmidler		-63,9	-87,8
Innbetaling ved salg av varige driftsmidler		1,2	250,4
Netto inn-/utbetaling ved salg/kjøp av finansielle investeringer		9,7	1,1
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	B	-53,0	163,7
Finansieringsaktiviteter			
Netto inn-/utbetaling ved låneopptak til/fra kredittinstitusjoner		-60,0	-60,0
Utbetaling ved tilbakebetaling av verdipapirer		-4.386,4	-3.036,6
Innbetaling ved utstedelse av verdipapirer		4.955,9	2.808,7
Utbetaling av utbytte		-68,4	-103,7
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	C	441,1	-391,6
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	A+B+C	-64,7	-102,9
Kontanter og kontantekvivalenter pr. 01.01.		386,1	489,0
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt		321,4	386,1

Likviditetsbeholdningen inkluderer kontanter og fordringer på sentralbanker samt utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner som gjelder rene plasseringer.

Note 1 - Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

Regnskapsprinsipper

Kvartalsregnskapet for konsernet er utarbeidet i overensstemmelse med IFRS (herunder IAS 34 Interim Financial Reporting).

Beskrivelse av de regnskapsprinsipper som er lagt til grunn ved avleggelse av regnskapet fremkommer i årsrapporten for 2015.

Regnskapsprinsipper og beregningsmetoder er i all vesentlighet uendret fra årsregnskapet for 2015.

Alle beløp er oppgitt i mill. kroner og vedrører konsernet dersom ikke annet er angitt spesifikt.

Kvartalsregnskapet er ikke revidert.

Vurderinger og anvendelse av estimater

Utarbeidelse av konsernregnskapet medfører at ledelsen gjør estimater og skjønnsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelse av regnskapsprinsipper og dermed regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader.

For nærmere redegjørelse vises til årsrapport 2015, note 3 vurderinger og anvendelse av estimater.

Visa -transaksjonen

Det vises til tidligere informasjon gitt i årsrapport 2015 og i 1., 2. og 3. kvartalsrapport for 2016 vedrørende salget av Visa Europe Ltd til Visa Inc. (USA).

Norske bankers eierinteresser i Visa Europe Ltd går indirekte gjennom medlemskap i Visa Norge FLI og i Nets/Teller. Sparebanken Øst mottok i 2. kvartal kontantvederlag fra Visa Norge FLI på 15,6 mill. kroner og beløpet ble inntektsført som utbytte i ordinært resultat. Det er i 4. kvartal 2016 inntektsført 17,6 mill. kroner knyttet til etteroppgjør på aksjer i Nets som ble solgt i 2014. Av dette er det mottatt kontantoppgjør med 9,7 mill. kroner, verdi av rettigheter i aksjer i Visa Inc. med 6,3 mill. kroner og verdi av fremtidig kontantvederlag med 1,6 mill. kroner. Etteroppgjøret knytter seg til salg av Visa Europe Ltd til Visa Inc.

Note 2 - Driftssegmenter

Segmentrapporteringen er basert på bankens interne rapporteringsformat, hvor morbank og boligkreditselskapet er splittet i privatmarked, bedriftsmarked og finans. I tillegg kommer øvrige datterselskap, samt et ikke rapporterbart segment med poster som ikke er fordelt til øvrige segmenter.

Resultat

31.12.2016	PM	BM	Finans	AS Finansiering	Sparebanken Øst Eiendom	Ufordelt	Eliminering	Konsern
Netto rente- og provisjonsinntekter	296,5	137,9	-25,1	117,6	-6,3	25,8	-0,6	545,8
Andre inntekter	58,5	10,7	36,3	-21,4	27,6	76,2	-15,3	172,6
Driftskostnader	62,7	20,7	0,0	31,3	16,0	162,1	-8,5	284,3
Resultat før tap	292,3	127,9	11,2	64,9	5,3	-60,1	-7,4	434,1
Tap på utlån og garantier	-0,1	-2,7	0,0	9,5	0,0	0,0	0,0	6,7
Resultat før skattekostnad	292,4	130,6	11,2	55,4	5,3	-60,1	-7,4	427,4
Skattekostnad	0,0	0,0	0,0	14,0	0,2	83,8	-1,8	96,2
Resultat etter skatt	292,4	130,6	11,2	41,4	5,1	-143,9	-5,6	331,2

31.12.2015	PM	BM	Finans	AS Finansiering	Sparebanken Øst Eiendom	Ufordelt	Eliminering	Konsern
Netto rente- og provisjonsinntekter	339,6	129,8	-26,8	120,0	-5,2	29,6	-0,3	586,7
Andre inntekter	53,1	12,4	-47,6	-18,8	63,4	0,8	-3,1	60,2
Driftskostnader	64,1	22,7	0,0	35,6	18,9	156,3	-8,5	289,1
Resultat før tap	328,6	119,5	-74,4	65,6	39,3	-125,9	5,1	357,8
Tap på utlån og garantier	-0,2	7,5	0,0	10,8	0,0	0,0	0,0	18,1
Resultat før skattekostnad	328,8	112,0	-74,4	54,8	39,3	-125,9	5,1	339,7
Skattekostnad	0,0	0,0	0,0	15,1	0,1	67,2	1,3	83,7
Resultat etter skatt	328,8	112,0	-74,4	39,7	39,2	-193,1	3,8	256,0

Balance

31.12.2016	PM	BM	Finans	AS Finansiering	Sparebanken Øst Eiendom	Ufordelt	Eliminering	Konsern
Utlån til og fordringer på kunder	23.638,3	3.895,8	0,0	1.721,0	0,0	627,2	-186,6	29.695,7
Andre eiendeler	8,5	0,0	4.637,6	22,4	324,0	2.776,4	-1.669,9	6.099,0
Sum eiendeler	23.646,8	3.895,8	4.637,6	1.743,4	324,0	3.403,6	-1.856,5	35.794,7
Innskudd fra og gjeld til kunder	9.809,4	2.478,9	1.495,0	17,3	0,0	98,5	-11,7	13.887,4
Annen gjeld/mellomregning	13.837,4	1.416,9	3.142,6	1.492,0	225,1	280,2	-1.663,0	18.731,2
Egenkapital	0,0	0,0	0,0	234,1	98,9	3.024,9	-181,8	3.176,1
Sum gjeld og egenkapital	23.646,8	3.895,8	4.637,6	1.743,4	324,0	3.403,6	-1.856,5	35.794,7

31.12.2015	PM	BM	Finans	AS Finansiering	Sparebanken Øst Eiendom	Ufordelt	Eliminering	Konsern
Utlån til og fordringer på kunder	21.914,9	3.906,6	0,0	1.674,3	0,0	666,2	-186,2	27.975,8
Andre eiendeler	14,7	0,0	5.145,7	18,3	342,0	2.677,8	-1.665,2	6.533,3
Sum eiendeler	21.929,6	3.906,6	5.145,7	1.692,6	342,0	3.344,0	-1.851,4	34.509,1
Innskudd fra og gjeld til kunder	9.354,1	2.445,2	1.258,7	18,2	0,0	118,2	-35,1	13.159,3
Annen gjeld/mellomregning	12.575,5	1.461,4	3.887,0	1.456,7	228,1	429,9	-1.639,9	18.398,7
Egenkapital	0,0	0,0	0,0	217,7	113,9	2.795,9	-176,4	2.951,1
Sum gjeld og egenkapital	21.929,6	3.906,6	5.145,7	1.692,6	342,0	3.344,0	-1.851,4	34.509,1

Note 3 - Kapitaldekning

Konsernet benytter standardmetoden ved beregning av minimumskrav til ansvarlig kapital for kredittrisiko. Beregningen knyttet til operasjonell risiko beregnes ut fra basismetoden. CVA-tillegget beregnes etter standardmetoden. Engasjementsbeløp for derivater beregnes etter markedsverdimetoden.

Konsernets ansvarlige kapital skal til en hver tid oppfylle minstekravene til kapitaldekning med tillegg av en buffer som samsvarer med selskapets aksepterte risikotoleranse. Det henvises for øvrig til konsernets Pilar III-dokument, som ligger tilgjengelig på Sparebanken Øst sin nettside.

	31.12.2016	31.12.2015
Ren kjernekapital		
Bokført egenkapital	3.176,1	2.951,1
Fradragsposter i ren kjernekapital		
Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse (AVA)	-5,1	-5,6
Utbytter	-124,4	-102,6
Immaterielle eiendeler	0,0	-0,1
Ren kjernekapital instrumenter i andre finansinst. (ikke signifikant)	0,0	0,0
Ren kjernekapital instrumenter i andre finansinst. (signifikant)	0,0	0,0
Sum ren kjernekapital	3.046,5	2.842,9
Øvrig kjernekapital		
Fondsobligasjoner	349,6	349,3
Fradragsposter i øvrig kjernekapital		
Øvrig kjernekapital instrumenter i andre finansinst. (ikke signifikant)	0,0	0,0
Øvrig kjernekapital instrumenter i andre finansinst. (signifikant)	0,0	0,0
Sum øvrig kjernekapital	349,6	349,3
Sum kjernekapital	3.396,0	3.192,2
Tilleggskapital		
Ansvarlig lån	349,7	349,5
Fradragsposter i tilleggskapital		
Tilleggskapital instrumenter i andre finansinst. (ikke signifikant)	0,0	0,0
Tilleggskapital instrumenter i andre finansinst. (signifikant)	0,0	0,0
Sum tilleggskapital	349,7	349,5
Netto ansvarlig kapital	3.745,7	3.541,7

Note 3 - Kapitaldekning (forts.)

	31.12.2016	31.12.2015
Stater og sentralbanker	0,0	0,0
Lokale og regionale myndigheter	135,8	162,1
Offentlig eide foretak	0,0	0,0
Multilaterale utviklingsbanker	0,0	0,0
Institusjoner	202,4	272,0
Foretak	454,8	433,1
Massemarkedsengasjementer	1.522,3	1.553,7
Engasjementer med pant i eiendom	12.077,9	11.541,0
Forfalte engasjementer	171,4	178,0
Obligasjoner med fortrinnsrett	232,3	239,6
Andeler i verdipapirfond	0,0	0,0
Egenkapitalposisjoner	810,1	827,7
Øvrige engasjementer	480,3	427,0
Verdipapirisering	62,4	65,4
Beregningsgrunnlag kreditt- og motpartsrisiko	16.149,7	15.699,5
Beregningsgrunnlag valutarisiko	0,0	0,0
Beregningsgrunnlag operasjonell risiko	1.283,5	1.393,5
Beregningsgrunnlag for svekket kredittverdighet motpart (CVA)	263,5	359,5
Sum beregningsgrunnlag	17.696,7	17.452,6
Ren kjernekapitaldekning	17,21 %	16,29 %
Kjernekapitaldekning	19,19 %	18,29 %
Kapitaldekning	21,17 %	20,29 %
Buffere		
Bevaringsbuffer	442,4	436,3
Motsyklisk buffer	265,5	174,5
Systemrisikobuffer	530,9	523,6
Buffer for systemviktige banker	0,0	0,0
Sum bufferkrav	1.238,8	1.134,4
Tilgjengelig bufferkapital	2.250,1	2.057,5
Uvektet kjernekapitalandel *)	9,24 %	8,97 %

*) Uvektet kjernekapitalandel er beregnet pr. utgangen av kvartalet.

Note 4 - Tap på utlån og garantier kunder

	4. kvartal 2016	4. kvartal 2015	31.12.2016	31.12.2015
Individuelle nedskrivninger				
Individuelle nedskrivninger ved periodens begynnelse	65,5	91,1	81,0	94,3
- Periodens konstaterte tap hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	1,0	8,0	14,9	12,5
+ Økte individuelle nedskrivninger i perioden	0,0	1,0	8,5	9,7
+ Nye individuelle nedskrivninger i perioden	4,2	-0,9	10,6	9,7
- Tilbakef. individuelle nedskrivninger i perioden	1,4	2,2	17,9	20,2
= Individuelle nedskrivninger ved periodens slutt	67,3	81,0	67,3	81,0
Nedskrivninger på grupper av utlån				
Nedskrivninger på grupper av utlån ved periodens begynnelse	43,4	43,4	43,4	43,4
+/- Periodens endring i nedskrivninger på grupper av utlån	-3,1	0,0	-3,1	0,0
= Nedskrivninger på grupper av utlån ved periodens slutt	40,3	43,4	40,3	43,4
Periodens tapkostnader				
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	1,8	-10,1	-13,7	-13,3
+/- Periodens endring i nedskrivninger på grupper av utlån	-3,1	0,0	-3,1	0,0
+ Periodens konstaterte tap hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	1,1	12,3	22,3	19,9
+ Periodens konstaterte tap hvor det tidligere år ikke er foretatt individuelle nedskrivninger	2,3	6,3	8,6	13,5
- Periodens inngang på tidligere konstaterte tap	1,3	5,4	11,0	9,5
+/- Periodens amortiseringskost nedskrivninger	0,9	1,8	3,6	7,5
= Tap på utlån og garantier	1,7	4,9	6,7	18,1

Note 5 - Misligholdte og tapsutsatte engasjementer kunder

	31.12.2016	31.12.2015
Brutto misligholdte engasjementer (over 90 dager)		
Næring	62,4	104,7
+ Person	141,6	128,7
= Brutto misligholdte engasjementer	204,0	233,4
- Individuelle nedskrivninger	66,4	80,0
= Netto misligholdte engasjementer	137,6	153,4
 Tapsutsatte (ikke misligholdte) engasjementer		
Næring	3,0	7,7
+ Person	0,1	1,8
= Brutto tapsutsatte engasjementer	3,1	9,5
- Individuelle nedskrivninger	0,9	1,0
= Netto tapsutsatte engasjementer	2,2	8,5
 Brutto misligholdte og tapsutsatte engasjementer		
Næring	65,4	112,4
+ Person	141,7	130,5
= Brutto misligholdte og tapsutsatte engasjementer	207,1	242,9
- Individuelle nedskrivninger	67,3	81,0
= Netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer	139,8	161,9

Note 6 - Innskudd fra kunder fordelt på sektor og næring

	31.12.2016	31.12.2015
Lønnstagere	8.927,3	8.517,5
Offentlig forvaltning	408,7	339,4
Jordbruk, skogbruk, fiske etc.	119,1	136,9
Industri og bergverk, kraft og vannfors.	583,7	446,9
Bygg og anlegg	406,8	361,6
Varehandel/hotell og restaurant	470,3	455,1
Transport/kommunikasjon	182,2	167,0
Forr.m. finans tjenesteyting	1.169,2	1.175,5
Tjenesteytende næringer ellers	709,0	693,5
Omsetning og drift av fast eiendom	816,2	761,2
Utlandet	94,9	104,7
Totalt	13.887,4	13.159,3

Note 7 - Brutto utlån til kunder fordelt på sektor og næring

	31.12.2016	31.12.2015
Lønnstagere	25.771,4	24.049,8
Jordbruk, skogbruk, fiske etc.	111,2	130,2
Industri og bergverk, kraft og vannfors.	94,0	93,1
Bygg og anlegg	474,4	587,9
Varehandel/hotell og restaurant	242,3	284,4
Transport/kommunikasjon	53,1	56,5
Forr.m. finans tjenesteyting	119,1	87,3
Tjenesteytende næringer ellers	628,2	532,7
Omsetning og drift av fast eiendom	2.276,6	2.248,7
Utlandet	33,0	29,6
Totalt	29.803,3	28.100,2

Note 8 - Geografisk fordeling av brutto utlån kunder

	31.12.2016	31.12.2015
Drammen	4.513,1	4.168,1
Nedre Eiker	2.373,0	2.335,7
Øvre Eiker	1.907,9	1.894,4
Buskerud forøvrig	2.522,0	2.211,6
Oslo	5.977,3	5.543,4
Akershus	5.668,5	5.384,9
Vestfold	2.569,7	2.358,8
Østfold	1.523,9	1.317,9
Resten av landet	2.714,9	2.855,8
Utlandet	33,0	29,6
Totalt	29.803,3	28.100,2

Note 9 - Kredittrisiko

Risikoklassifiseringssystemet anvendes for beslutningsstøtte, overvåkning og rapportering. Risikoparameterene fra klassifiseringssystemene inngår som en integrert del av kredittprosessen og oppfølging av nærings- og personmarkedsporteføljene. Risikoklassifiseringen gjøres med bakgrunn i en vektet beregning av ulike parametere knyttet til betjeningsevne, betjeningshistorikk og informasjon fra ekstern kredittinformasjonsleverandør.

Banken gjorde i 1. kvartal endringer i risikoklassifiseringsmodellen for personmarkedet for i større grad å differensiere risikoen i porteføljen. Det ble i 1. kvartal 2016 gjennomført en reklassifisering av alle personkunder samt mindre kundeengasjement innenfor kategorien personlig næringsdrivende basert på endringene i modellen.

31.12.2016	Brutto utlån	Garantiansvar	Trekkfasiliteter	Individ. nedskr.	Engasjementer	%
Liten risiko	16.329,6	16,1	1.161,2	4,8	17.506,9	55,6
Moderat risiko	8.704,3	95,6	251,5	2,6	9.051,4	28,7
Normal risiko	3.675,8	30,8	86,3	21,9	3.792,9	12,0
Rimelig høy risiko	795,0	1,5	8,5	20,6	805,0	2,6
Høy risiko	183,5	2,3	0,4	17,3	186,2	0,6
Ufordelt	115,1	7,9	29,5	0,1	152,5	0,5
Sum	29.803,3	154,2	1.537,4	67,3	31.494,9	100,0

31.12.2015	Brutto utlån	Garantiansvar	Trekkfasiliteter	Individ. nedskr.	Engasjementer	%
Liten risiko	18.932,1	24,3	1.166,7	1,3	20.123,1	67,5
Moderat risiko	5.178,8	59,0	229,0	2,1	5.466,8	18,3
Normal risiko	2.875,7	54,7	153,9	23,8	3.084,3	10,3
Rimelig høy risiko	570,2	2,4	11,8	21,7	584,4	2,0
Høy risiko	337,8	2,1	0,8	31,7	340,7	1,1
Ufordelt	205,6	1,2	24,6	0,4	231,4	0,8
Sum	28.100,2	143,7	1.586,8	81,0	29.830,7	100,0

Note 10 - Klassifisering av finansielle eiendeler og forpliktelser

31.12.2016	Virkelig verdi over resultatet		Tilgjengelig for salg	Holdt til forfall	Amortisert kost*	Totalt
	Holdt for omsetning	Utpekt til virkelig verdi				
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0,0	0,0	0,0	0,0	311,9	311,9
Netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0	0,0	0,0	9,5	9,5
Netto utlån til og fordringer på kunder	0,0	0,0	0,0	0,0	29.695,7	29.695,7
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	4.229,7	55,4	0,0	0,0	0,0	4.285,1
Aksjer og andeler	14,4	0,0	445,7	0,0	0,0	460,1
Finansielle derivater**	369,6	0,0	0,0	0,0	0,0	369,6
Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall	0,0	0,0	0,0	205,4	0,0	205,4
Sum finansielle eiendeler	4.613,7	55,4	445,7	205,4	30.017,1	35.337,3
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	0,0	0,0	0,0	90,2	90,2
Innskudd fra og gjeld til kunder	0,0	0,0	0,0	0,0	13.887,4	13.887,4
Finansielle derivater**	47,5	0,0	0,0	0,0	0,0	47,5
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0,0	0,0	0,0	0,0	17.614,6	17.614,6
Ansvarlig lånekapital	0,0	0,0	0,0	0,0	703,5	703,5
Sum finansiell gjeld	47,5	0,0	0,0	0,0	32.295,7	32.343,2

* Inkluderer sikret gjeld

** Inkluderer derivater hvor sikringsbokføring anvendes

31.12.2015	Virkelig verdi over resultatet		Tilgjengelig for salg	Holdt til forfall	Amortisert kost*	Totalt
	Holdt for omsetning	Utpekt til virkelig verdi				
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0,0	0,0	0,0	0,0	378,0	378,0
Netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0	0,0	0,0	8,1	8,1
Netto utlån til og fordringer på kunder	0,0	0,0	0,0	0,0	27.975,8	27.975,8
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	4.471,8	82,8	0,0	0,0	0,0	4.554,6
Aksjer og andeler	32,9	0,0	445,2	0,0	0,0	478,1
Finansielle derivater**	494,7	0,0	0,0	0,0	0,0	494,7
Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall	0,0	0,0	0,0	205,6	0,0	205,6
Sum finansielle eiendeler	4.999,4	82,8	445,2	205,6	28.361,9	34.094,9
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	0,0	0,0	0,0	150,3	150,3
Innskudd fra og gjeld til kunder	0,0	0,0	0,0	0,0	13.159,3	13.159,3
Finansielle derivater**	68,4	0,0	0,0	0,0	0,0	68,4
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0,0	0,0	0,0	0,0	17.205,3	17.205,3
Ansvarlig lånekapital	0,0	0,0	0,0	0,0	702,9	702,9
Sum finansiell gjeld	68,4	0,0	0,0	0,0	31.217,8	31.286,2

* Inkluderer sikret gjeld

** Inkluderer derivater hvor sikringsbokføring anvendes

Note 11 - Finansielle eiendeler og forpliktelser

Banken bruker følgende verdsettelseshierarki for å fastsette virkelig verdi på finansielle instrumenter:

Nivå 1: Observerbare omsetningskurser i aktive markeder

Nivå 2: Observerbare omsetningskurser i mindre aktive markeder eller bruk av input som er observerbar, enten direkte eller indirekte

Nivå 3: Verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata

Det vises til note 23 i årsrapporten for 2015 for nærmere omtale av de enkelte regnskapspostene.

31.12.2016	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Virkelig verdi	Bokført verdi
Amortisert kost					
Kontanter og fordringer på sentralbanker	311,9	0,0	0,0	311,9	311,9
Netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0	9,5	9,5	9,5
Netto utlån til og fordringer på kunder	0,0	0,0	29.696,2	29.696,2	29.695,7
Sertifikater og obligasjoner	0,0	208,1	0,0	208,1	205,4
Sum eiendeler til amortisert kost	311,9	208,1	29.705,7	30.225,7	30.222,5
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	90,2	0,0	90,2	90,2
Innskudd fra og gjeld til kunder	0,0	13.887,4	0,0	13.887,4	13.887,4
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0,0	17.677,0	0,0	17.677,0	17.614,6
Ansvarlig lånekapital	0,0	699,8	0,0	699,8	703,5
Sum gjeld til amortisert kost	0,0	32.354,4	0,0	32.354,4	32.295,7
Virkelig verdi					
Sertifikater og obligasjoner	0,0	4.285,1	0,0	4.285,1	4.285,1
Aksjer og andeler					
-til virkelig verdi over resultatet	12,8	1,6	0,0	14,4	14,4
-tilgjengelig for salg	0,0	0,0	445,7	445,7	445,7
Finansielle derivater	0,0	369,6	0,0	369,6	369,6
Sum eiendeler til virkelig verdi	12,8	4.656,3	445,7	5.114,8	5.114,8
Finansielle derivater	0,0	47,5	0,0	47,5	47,5
Sum gjeld til virkelig verdi	0,0	47,5	0,0	47,5	47,5

31.12.2015	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Virkelig verdi	Bokført verdi
Amortisert kost					
Kontanter og fordringer på sentralbanker	378,0	0,0	0,0	378,0	378,0
Netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0	8,1	8,1	8,1
Netto utlån til og fordringer på kunder	0,0	0,0	27.978,2	27.978,2	27.975,8
Sertifikater og obligasjoner	0,0	216,0	0,0	216,0	205,6
Sum eiendeler til amortisert kost	378,0	216,0	27.986,3	28.580,3	28.567,5
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	150,3	0,0	150,3	150,3
Innskudd fra og gjeld til kunder	0,0	13.159,3	0,0	13.159,3	13.159,3
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0,0	17.092,2	0,0	17.092,2	17.205,3
Ansvarlig lånekapital	0,0	691,9	0,0	691,9	702,9
Sum gjeld til amortisert kost	0,0	31.093,7	0,0	31.093,7	31.217,8

Note 11 - Finansielle eiendeler og forpliktelser (forts.)

(forts.)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Virkelig verdi	Bokført verdi
Virkelig verdi					
Sertifikater og obligasjoner	0,0	4.554,6	0,0	4.554,6	4.554,6
Aksjer og andeler					
-til virkelig verdi over resultatet	13,1	19,8	0,0	32,9	32,9
-tilgjengelig for salg	0,0	0,0	445,2	445,2	445,2
Finansielle derivater	0,0	494,7	0,0	494,7	494,7
Sum eiendeler til virkelig verdi	13,1	5.069,1	445,2	5.527,4	5.527,4
Finansielle derivater	0,0	68,4	0,0	68,4	68,4
Sum gjeld til virkelig verdi	0,0	68,4	0,0	68,4	68,4

Bevegelse i nivå 3 for poster vurdert til virkelig verdi	31.12.2016	31.12.2015
Balanse pr. 01.01.	445,2	428,0
Netto gevinster	0,0	0,1
Kjøp av aksjer	6,3	0,0
Avhending	0,0	1,1
Verdiendring	-5,9	18,2
Overført fra nivå 1 og 2	0,0	0,0
Balanse pr. utgangen av perioden	445,7	445,2

Tilgang aksjer på 6,3 mill. kroner i 2016 gjelder rettigheter i aksjer i Visa Inc.

Negativ verdiendring på 5,9 mill. kroner tilhører kategorien "tilgjengelig for salg" og gjelder verdiendringer som er innregnet og/eller reversert i totalresultatet.

Beløpet inkluderer netto reversering av verdiendring knyttet til Visa FLI på minus 10,9 mill. kroner, negativ verdiendring på Eksportfinans ASA med 5,0 mill.

kroner og positiv verdiendring på Frende Holding AS på 10,0 mill. kroner. Ved utgangen av 4. kvartal 2016 er investeringen i Eksportfinans ASA verdsatt til 195,0 mill. kroner. Frende Holding AS er verdsatt til 220,0 mill. kroner og Visa FLI til 6,5 mill. kroner.

Note 12 - Verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital

Verdipapirgjeld	31.12.2016	31.12.2015
Obligasjoner, pålydende	17.228,3	16.680,0
Verdijusteringer (inkl. over-/underkurs)	270,2	388,6
Påløpt rente	116,1	136,7
Sum verdipapirgjeld	17.614,6	17.205,3

Endring verdipapirgjeld	31.12.2016	Emittert	Forfalt/innløst	Endring egenbeholdn.	Øvrige endr. inkl. valuta	31.12.2015
Obligasjoner, pålydende	9.064,0	1.650,0	1.843,0	0,0	0,0	9.257,0
OMF, pålydende NOK	7.879,0	3.000,0	2.544,0	0,0	0,0	7.423,0
OMF, pålydende SEK (omregn. NOK)	285,3	304,8	0,0	0,0	-19,5	0,0
Verdijusteringer (inkl. over-/underkurs)	270,2	0,0	0,0	0,0	-118,4	388,6
Påløpt rente	116,1	0,0	0,0	0,0	-20,6	136,7
Sum verdipapirgjeld	17.614,6	4.954,8	4.387,0	0,0	-158,5	17.205,3

Endring ansv. lånekapital og fondsobl.lån	31.12.2016	Emittert	Forfalt/innløst	Endring egenbeholdn.	Øvrige endr. inkl. valuta	31.12.2015
Ordinær ansvarlig lånekapital, pålydende	350,0	0,0	0,0	0,0	0,0	350,0
Fondsobligasjonslån, pålydende	350,0	0,0	0,0	0,0	0,0	350,0
Verdijusteringer (inkl. over-/underkurs)	-0,7	0,0	0,0	0,0	0,5	-1,2
Påløpt rente	4,2	0,0	0,0	0,0	0,1	4,1
Sum ansv. lånekapital og fondsobl.lån	703,5	0,0	0,0	0,0	0,6	702,9

Note 13 - Finansielle derivater

31.12.2016

Virkelig verdi over resultatet	Kontraktssum	Eiendeler	Forpliktelser
Valutainstrumenter			
Valutaterminer (forwards)	7,0	0,0	0,2
Valutabytteavtaler (valutaswapper)	0,0	0,0	0,0
Sum valutainstrumenter	7,0	0,0	0,2
Renteinstrumenter			
Rentebytteavtaler (renteswapper)	707,6	0,6	11,6
Rentebytteavtaler (FRA)	0,0	0,0	0,0
Standardiserte rentebytteavtaler (futures)	0,0	0,0	0,0
Sum renteinstrumenter	707,6	0,6	11,6
Garanti overfor Eksportfinans ASA *)	72,7	7,8	0,0
Sum andre derivater	72,7	7,8	0,0

Anvendt for sikringsbokføring	Kontraktssum	Eiendeler	Forpliktelser
Valutainstrumenter			
Valutaterminer (forwards)	0,0	0,0	0,0
Valutabytteavtaler (valutaswapper)	304,9	0,0	20,1
Sum valutainstrumenter	304,9	0,0	20,1
Renteinstrumenter			
Rentebytteavtaler (renteswapper)	6.215,0	361,2	15,6
Rentebytteavtaler (FRA)	0,0	0,0	0,0
Standardiserte rentebytteavtaler (futures)	0,0	0,0	0,0
Sum renteinstrumenter	6.215,0	361,2	15,6
Sum derivater		369,6	47,5

*) Beløpet på MNOK 7,8 er netto positiv verdiutvikling i garantert portefølje pr. 31.12.16 etter at årlig utvekslingsbeløp er fratrasket. Derivatets underliggende verdi, ikke hensyntatt utvekslingsbeløp, var positiv med MNOK 41,0 pr. 31.12.16.

31.12.2015

Virkelig verdi over resultatet	Kontraktssum	Eiendeler	Forpliktelser
Valutainstrumenter			
Valutaterminer (forwards)	7,0	0,0	0,1
Valutabytteavtaler (valutaswapper)	136,4	0,0	28,0
Sum valutainstrumenter	143,4	0,0	28,1
Renteinstrumenter			
Rentebytteavtaler (renteswapper)	767,6	0,0	24,0
Rentebytteavtaler (FRA)	0,0	0,0	0,0
Standardiserte rentebytteavtaler (futures)	0,0	0,0	0,0
Sum renteinstrumenter	767,6	0,0	24,0
Garanti overfor Eksportfinans ASA *)	242,0	0,0	10,7
Sum andre derivater	242,0	0,0	10,7

Note 13 - Finansielle derivater (forts.)

Anvendt for sikringsbokføring	Kontraktssum	Eiendeler	Forpliktelser
Valutainstrumenter			
Valutaterminer (forwards)	0,0	0,0	0,0
Valutabytteavtaler (valutaswapper)	0,0	0,0	0,0
Sum valutainstrumenter	0,0	0,0	0,0
Renteinstrumenter			
Rentebytteavtaler (renteswapper)	6.215,0	494,7	5,6
Rentebytteavtaler (FRA)	0,0	0,0	0,0
Standardiserte rentebytteavtaler (futures)	0,0	0,0	0,0
Sum renteinstrumenter	6.215,0	494,7	5,6
Sum derivater		494,7	68,4

*) Beløpet på MNOK 10,7 er netto negativ verdiutvikling i garantert portefølje pr. 31.12.15 etter at årlig utvekslingsbeløp er fratrasket. Derivatets underliggende verdi, ikke hensyntatt utvekslingsbeløp, var positiv med MNOK 31,7 pr. 31.12.15.

Note 14 - Motregning finansielle instrumenter

Konsernets motregningsadgang følger alminnelige regler i norsk lov. Mot finansielle institusjoner er det inngått standardiserte og hovedsakelig bilaterale ISDA-avtaler som gir partene motregningsrett ved eventuelt mislighold. Det er i tillegg inngått tilleggsavtaler om om sikkerhetsstillelse (CSA).

Det er ikke foretatt motregning i balanseførte beløp i henhold til opplysningskravet om motregning.

I morbanken foreligger det ingen avtaler om motregningsrett ved eventuelt mislighold eller inngåtte CSA-avtaler.

Eksposering pr. 31.12.2016	Brutto beløp	Motregnet	Balanseført beløp	Beløp som er gjenstand for nettooppgjør	Beløp etter mulig nettooppgjør
Finansielle derivater eiendeler	183,1	0,0	183,1	-20,1	163,0
Finansielle derivater gjeld	20,1	0,0	20,1	-20,1	0,0

Eksposering pr. 31.12.2015					
Finansielle derivater eiendeler	212,2	0,0	212,2	0,0	212,2
Finansielle derivater gjeld	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Note 15 - Netto renteinntekter

	4. kvartal 2016	4. kvartal 2015	Året 2016	Året 2015
Renter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,4	0,8	1,9	3,9
Renter av utlån til kunder	230,4	254,0	955,8	1.079,0
Renter av sertifikater og obligasjoner	18,5	20,7	79,7	83,5
Andre renteinntekter	0,0	0,1	0,0	0,6
Sum renteinntekter	249,3	275,6	1.037,4	1.167,0
Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	1,2	2,1	6,8	8,0
Renter på innskudd fra kunder	30,8	37,6	132,1	194,9
Renter på verdipapirgjeld	81,4	78,9	314,2	337,5
Renter på ansvarlig lånekapital	6,8	6,8	26,8	28,5
Sikringsfondsavgift*	0,0	2,9	11,7	11,4
Sum rentekostnader	120,2	128,3	491,6	580,3
Netto renteinntekter	129,1	147,3	545,8	586,7

*Avgift til Bankenes Sikringsfond for 2016 er i sin helhet belastet regnskapet i 1. kvartal 2016. I 2015 ble avgiften periodisert månedlig.

Note 16 - Netto verdiendring og gevinst/tap på finansielle instrumenter

	4. kvartal 2016	4. kvartal 2015	Året 2016	Året 2015
Netto verdiendring og gevinst/tap på sertifikater og obligasjoner	-4,5	-11,1	18,9	-36,2
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og aksjederivater	18,0	3,1	17,0	4,1
Netto verdiendring og gevinst/tap på basisswapper	0,0	-1,1	-1,0	-12,7
Netto verdiendring og gevinst/tap på andre finansielle instrumenter	6,2	1,2	40,9	2,1
Netto verdiendring og gevinst/tap på finansielle instrumenter	19,7	-7,9	75,8	-42,7

Note 17 - Driftskostnader

	4. kvartal 2016	4. kvartal 2015	Året 2016	Året 2015
Lønnskostnader inkl. aga	32,9	38,1	137,6	143,0
Pensjonskostnader	0,5	3,4	11,2	15,6
Andre personalrelaterte kostnader	2,3	2,4	8,0	8,2
IT-kostnader	8,2	8,2	31,8	31,8
Andre administrasjonskostnader	4,1	5,3	16,2	19,9
Avskrivning/nedskrivning/verdiendring ikke-finansielle eiendeler	5,6	4,5	28,7	17,9
Driftskostnader eiendommer og lokaler	4,3	5,5	19,7	22,2
Honorarer	1,9	2,9	12,4	11,5
Øvrige driftskostnader	6,7	6,3	18,7	19,0
Sum driftskostnader	66,5	76,6	284,3	289,1

Note 18 - Garantiansvar og andre poster utenom balansen

Garantiansvar	31.12.2016	31.12.2015
Betalingsgarantier	70,1	60,5
Kontraktsgarantier	55,1	53,0
Lånegarantier	13,9	4,5
Annet garantiansvar	15,1	25,7
Sum garantier overfor kunder	154,2	143,7
Garanti overfor Eksportfinans ASA *	72,7	100,0
Sum garantiansvar	226,9	243,7

* Banken har stilt garanti overfor Eksportfinans ASA. Garantien er et derivat. Derivatets verdi ekskl. utvekslingsoppgjør var positiv med MNOK 41,0 pr. 31.12.16 mot MNOK 31,7 pr. 31.12.15. Banken hadde frem til 30.04.16 avtale om delvis risikomessig avlastning fra annen finansinstitusjon som reduserte bankens opprinnelige garantiansvar. Pr. 31.03.16 var bankens netto garantiansvar overfor Eksportfinans ASA MNOK 30,0. Etter avslutning av avlastning fra annen finansinstitusjon er bankens totale garantiansvar MNOK 72,7.

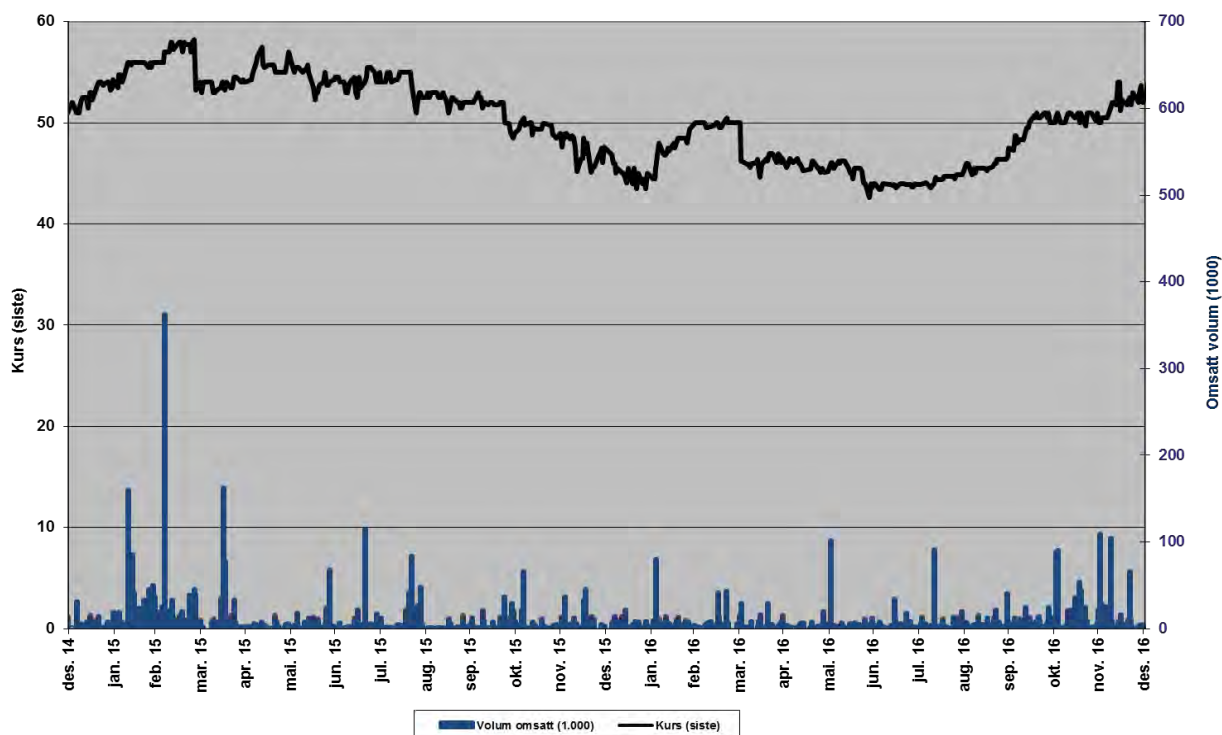
Pantstillelser	31.12.2016	31.12.2015
Obligasjoner, pål. verdi, stilt som sikkerhet for låneadgang i Norges Bank	415,0	645,0
Sum pantstillelser	415,0	645,0

I forbindelse med ratingprosessen av Sparebanken Øst Boligkreditt AS, har banken utstedt en garanti for alle OMF-forpliktelser i boligkredittforetaket. OMF-forpliktelsene utgjør pålydende MNOK 8.164,4 pr. 31.12.16 og MNOK 7.423,0 pr. 31.12.15.

Fortrinnsrett	31.12.2016	31.12.2015
Fortrinnsrett iht. finansforetaksloven § 11-15 (pålydende)	8.164,4	7.423,0
Sum fortrinnsrett	8.164,4	7.423,0

Note 19 - Egenkapitalbevis

Sparebanken Øst (SPOG)

De 20 største egenkapitalbevisere pr. 31.12.2016

Navn	Antall	%	Navn	Antall	%
1 MP Pensjon	2.012.218	9,71 %	11 Profond AS	317.723	1,53 %
2 Directmarketing Invest AS	999.500	4,82 %	12 Wenaasgruppen AS	273.000	1,32 %
3 Storetind AS	641.000	3,09 %	13 Bergen Kommunale Pensjonsk.	265.000	1,28 %
4 Pareto AS	584.070	2,82 %	14 Hustadliitt AS	229.531	1,11 %
5 Citibank NA New York (Nom.)	553.822	2,67 %	15 Jal Holding AS	198.104	0,96 %
6 Verdipapirfondet Eika utbytte	512.262	2,47 %	16 Danske Bank AS (Nom.)	162.571	0,78 %
7 Hansen, Asbjørn Rudolf	466.443	2,25 %	17 Nordenfjelske Bykredits Stiftelse	156.318	0,75 %
8 Jag Holding AS	425.900	2,05 %	18 Løkke, Helge Arnfinn	148.433	0,72 %
9 Foretakskonsulenter AS	385.100	1,86 %	19 Tomtefeste 1 AS	140.278	0,68 %
10 AS Andersen Eiendomsselskap	354.500	1,71 %	20 Øvrum Invest AS	132.162	0,64 %

Eierbrøk morbank

	01.01.2017	01.01.2016
Egenkapitalbeviskapital	207,3	207,3
Overkursfond	387,8	387,8
Utjevningsfond (ekskl. utbytte)	296,1	272,8
Andel tilgjengelig for salg reserve	63,3	68,0
Sum teller (A)	954,4	935,9
Sum egenkapital (årets avsetning til utbytter holdt utenom)	2.636,1	2.484,4
Sum nevner (B)	2.636,1	2.484,4
Eierbrøk (A/B) i %	36,21	37,67

Resultatregnskap morbank

(Beløp i mill.)	4. kvartal 2016	4. kvartal 2015	Året 2016	Året 2015
Renteinntekter	164,5	183,0	689,4	790,9
Rentekostnader	84,3	96,6	357,3	447,3
Netto renteinntekter	80,2	86,4	332,1	343,6
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	24,0	23,8	94,1	89,7
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	3,8	4,3	15,3	17,6
Utbytte	55,0	70,0	81,9	91,3
Netto verdiendring og gevinst/tap fra finansielle instrumenter	10,0	-7,6	71,1	-46,3
Andre driftsinntekter	1,4	1,0	5,3	4,7
Netto andre driftsinntekter	86,6	82,9	237,1	121,8
Lønn m.v.	28,9	36,9	131,6	139,8
Administrasjonskostnader	10,5	11,9	40,7	44,6
Avskrivning/nedskrivning/verdiendring ikke-finansielle eiendeler	3,0	2,8	11,4	10,9
Andre driftskostnader	11,2	10,8	43,4	43,4
Sum driftskostnader	53,6	62,4	227,1	238,7
Resultat før tap	113,2	106,9	342,1	226,7
Tap på utlån og garantier	-1,3	2,2	-2,8	7,3
Resultat før skattekostnad	114,5	104,7	344,9	219,4
Skattekostnad	13,6	11,1	65,2	37,3
Resultat etter skatt	100,9	93,6	279,7	182,1
Resultat pr. egenkapitalbevis	1,83	1,75	5,08	3,41
Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis	1,83	1,75	5,08	3,41

Totalresultat morbank

(Beløp i mill.)	4. kvartal 2016	4. kvartal 2015	Året 2016	Året 2015
Resultat etter skatt	100,9	93,6	279,7	182,1
Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultatregnskapet				
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	3,1	27,4	3,1	27,4
Skatt relatert til poster som ikke kan bli reklassifisert	-0,8	-6,8	-0,8	-6,8
Poster som senere kan bli reklassifisert til resultatregnskapet				
Endringer i virkelig verdi for investeringer tilgjengelig for salg	3,6	18,2	-5,9	18,2
Skatt relatert til poster som kan bli reklassifisert	0,0	-0,1	0,1	-0,1
Totalresultat	106,8	132,3	276,2	220,8

Balanse morbank

(Beløp i mill.)	31.12.2016	31.12.2015
Eiendeler		
Kontanter og fordringer på sentralbanker	311,9	378,0
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1.740,2	2.101,3
Utlån til og fordringer på kunder	19.156,6	17.717,9
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	4.129,1	4.554,6
Aksjer og andeler	460,1	478,1
Finansielle derivater	186,5	282,5
Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall	205,4	205,6
Eierinteresser i konsernselskap	888,5	887,5
Utsatt skatt eiendel	0,0	15,0
Varige driftsmidler	72,6	77,8
Andre eiendeler	4,2	4,0
Forsk.bet. ikke påløpte kostn. og opptj. ikke mottatte inntekter	15,1	8,0
Sum eiendeler	27.170,2	26.710,3
Gjeld og egenkapital		
Gjeld til kredittinstitusjoner	325,7	424,8
Innskudd fra og gjeld til kunder	13.896,2	13.179,5
Finansielle derivater	27,4	68,4
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	9.249,5	9.557,4
Betalbar skatt	51,0	51,4
Andre forpliktelser	89,9	52,4
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	25,5	28,9
Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser	37,3	57,6
Utsatt skatt forpliktelse	3,6	0,0
Ansvarlig lånekapital	703,5	702,9
Sum gjeld	24.409,6	24.123,3
Innskutt egenkapital	595,1	595,1
Opptjent egenkapital	2.165,5	1.991,9
Sum egenkapital	2.760,6	2.587,0
Sum gjeld og egenkapital	27.170,2	26.710,3

Endring egenkapital morbank

(Beløp i mill.)	Innskutt egenkapital			Opptjent egenkapital				
	Sum egenkapital	Egenkap. bevis	Overkurs	Uttevningssfond	Grunnfonds-kapital	Gavefond	Tilgjengelig for salg reserve	Annen egenkap.
2016								
Egenkapital pr. 31.12.2015	2.587,0	207,3	387,8	341,2	1.432,1	38,1	180,5	0,0
Årsresultat	279,7	0,0	0,0	105,3	174,4	0,0	0,0	0,0
Endringer i virkelig verdi for investeringer TFS	-5,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-5,8	0,0
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	2,3	0,0	0,0	0,9	1,4	0,0	0,0	0,0
Totalresultat	276,2	0,0	0,0	106,2	175,8	0,0	-5,8	0,0
Utbytte til EK-bevisiere 2015 vedtatt	-68,4	0,0	0,0	-68,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Utbytte på samfunnskapitalen 2015 vedtatt	-34,2	0,0	0,0	0,0	-34,2	0,0	0,0	0,0
Endringer gavefondet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egenkapital pr. 31.12.2016	2.760,6	207,3	387,8	379,0	1.573,7	38,1	174,7	0,0

	Innskutt egenkapital			Opptjent egenkapital				
	Sum egenkapital	Egenkap. bevis	Overkurs	Uttevningssfond	Grunnfonds-kapital	Gavefond	Tilgjengelig for salg reserve	Annen egenkap.
2015								
Egenkapital pr. 31.12.2014	2.477,3	207,3	387,8	366,3	1.308,0	45,5	162,4	0,0
Årsresultat	182,1	0,0	0,0	70,6	111,5	0,0	0,0	0,0
Endringer i virkelig verdi for investeringer TFS	18,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	18,1	0,0
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	20,6	0,0	0,0	8,0	12,6	0,0	0,0	0,0
Totalresultat	220,8	0,0	0,0	78,6	124,1	0,0	18,1	0,0
Utbytte til EK-bevisiere 2014 vedtatt	-103,7	0,0	0,0	-103,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Endringer gavefondet	-7,4	0,0	0,0	0,0	0,0	-7,4	0,0	0,0
Egenkapital pr. 31.12.2015	2.587,0	207,3	387,8	341,2	1.432,1	38,1	180,5	0,0

Kontantstrømoppstilling morbank

		31.12.2016	31.12.2015
Driftsaktiviteter			
Resultat før skattekostnad		344,9	219,4
Justert for:			
Endring i netto opptj. renteinntekter og pål. rentekostnader		-3,1	2,8
Netto inn-/utbetaling av lån til kredittinstitusjoner		362,6	236,5
Netto inn-/utbetaling av lån til kunder		-1.418,4	1.261,3
Endring i sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi		424,2	-650,3
Endring i øvrige eiendeler i forbindelse med driften		-46,2	20,7
Netto inn-/utbetaling av innlån fra kredittinstitusjoner		-39,0	15,4
Netto inn-/utbetaling av innskudd fra kunder		717,6	-238,9
Endring i øvrig gjeld i forbindelse med driften		-13,6	-1,4
Ikke-kontante poster inkludert i resultat før skattekostnad		-4,6	-2,3
Netto gevinst/tap fra investeringsaktiviteter		-17,9	-0,2
Netto gevinst/tap fra finansieringsaktiviteter		0,9	2,2
Netto endring i forbindelse med investeringsaktiviteter		10,0	0,0
Periodens betalte skatt		-51,4	-57,0
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	A	266,0	808,2
Investeringsaktiviteter			
Utbetaling ved kjøp av varige driftsmidler		-6,8	-8,5
Innbetaling ved salg av varige driftsmidler		0,9	0,4
Netto inn-/utbetaling ved salg/kjøp av finansielle investeringer		9,7	1,1
Netto inn-/utbetaling vedrørende investeringer i datterselskap		-11,0	-0,2
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	B	-7,2	-7,2
Finansieringsaktiviteter			
Netto inn-/utbetaling ved låneopptak til/fra kredittinstitusjoner		-60,0	-60,0
Utbetaling ved tilbakebetaling av verdipapirer		-1.844,1	-2.250,7
Innbetaling ved utstedelse av verdipapirer		1.649,0	1.510,5
Utbetaling av utbytte		-68,4	-103,7
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	C	-323,5	-903,9
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	A+B+C	-64,7	-102,9
Kontanter og kontantekvivalenter pr. 01.01.		386,1	489,0
Beholdning av kontanter og kontantekv. periodens slutt		321,4	386,1

Likviditetsbeholdningen inkluderer kontanter og fordringer på sentralbanker samt utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner som gjelder rene plasseringer.

Nøkkeltall konsern

	4. kvartal 2016	3. kvartal 2016	2. kvartal 2016	1. kvartal 2016	4. kvartal 2015
Lønnsomhet					
1. Egenkapitalrentabilitet	10,40	10,09	14,42	9,38	7,87
2. Rentenetto i % av GFK	1,43	1,47	1,67	1,58	1,72
3. Resultat etter skatt i % av GFK	0,89	0,86	1,21	0,78	0,66
4. Kostnader i % av GFK	0,74	0,74	0,88	0,85	0,89
5. Kostnader i % av inntekter (før tap på utlån/garantier)	39,35	38,52	35,99	45,72	48,27
6. Kostnader i % av inntekter ekskl. avk. på finansielle invest.	44,54	44,59	47,37	48,02	45,98
Balansetall					
7. Netto utlån til kunder	29.695,7	29.713,4	29.095,5	28.203,1	27.975,8
8. Utlånsvekst (kvartal/12mnd)	-0,06	2,12	3,16	0,81	0,96
9. Innskudd	13.887,4	13.869,6	14.213,7	13.352,5	13.159,3
10. Innskuddsvekst (kvartal/12mnd)	0,13	-2,42	6,45	1,47	-0,38
11. Gjennomsnittlig egenkapital	3.070,9	3.051,3	2.964,2	2.882,1	2.851,8
12. Gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK)	35.843,8	35.847,8	35.452,4	34.805,7	33.961,1
Nedskrivninger på utlån og mislighold					
13. Tap i % av netto utlån til kunder (IB)	0,02	0,04	0,06	-0,03	0,07
14. Nedskrivninger i % av brutto utlån til kunder	0,36	0,37	0,38	0,38	0,44
15. Netto misligholdte og tapsutsatte eng. i % av netto utlån	0,47	0,39	0,45	0,63	0,58
Soliditet					
16. Ren kjernekapitaldekning inkl. 50% av udisponert resultat (%)	17,21	16,40	16,19	16,20	16,29
17. Ren kjernekapitaldekning (%)	17,21	15,70	15,71	16,01	16,29
18. Kjernekapitaldekning (%)	19,19	17,64	17,65	17,98	18,29
19. Kapitaldekning (%)	21,17	19,58	19,58	19,95	20,29
20. Risikovektet volum (beregningsgrunnlag)	17.696,7	18.043,9	18.036,5	17.743,9	17.452,6
21. Uvektet kjernekapitalandel inkl. 50% av udisp. res. (%)	9,24	8,97	8,88	8,95	8,97
22. Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) (%)	9,24	8,63	8,65	8,86	8,97
Likviditet					
23. Innskuddsdekning	46,77	46,68	48,85	47,34	47,04
24. LCR (%)	284,00	217,07	263,83	295,37	215,80
Kontor og årsverk					
25. Antall bankkontorer	25	24	23	21	21
26. Årsverk	209	214	219	220	226
Egenkapitalbevis					
27. Eierbrøk (morbank) (%)	37,67	37,67	37,67	37,67	38,79
28. Antall egenkapitalbevis	20.731.183	20.731.183	20.731.183	20.731.183	20.731.183
29. Bokført egenkapital pr. bevis	57,30	56,15	54,74	52,98	55,06
30. Resultat pr. egenkapitalbevis	1,46	1,41	1,93	1,22	1,06
31. Utbytte pr. bevis	4,00	0,00	0,00	0,00	3,30
32. Omløpshastighet	20,70	9,28	7,86	10,19	10,93
33. Kurs	52,00	47,50	44,00	50,00	47,60

Nøkkeltall beskrivelse

Lønnsomhet

1. Egenkapitalrentabilitet
2. Rentenetto i % av GFK
3. Resultat etter skatt i % av GFK
4. Kostnader i % av GFK
5. Kostnader i % av inntekter (før tap på utlån/garantier)
6. Kostnader i % av inntekter ekskl. avk. på finansielle invest.

Resultat etter skatt i % av gjennomsnittlig egenkapital
 Rentenetto i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital
 Resultat etter skatt i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital
 Lønn mv., adm.kostn., avskr. og andre driftskostn. i % av gj.snitt. forvaltningskapital
 Lønn mv., adm.kostn., avskr. og andre driftskostn. i % av rentenetto, utbytte, netto prov.innt., netto verdiendr. og gev./tap på fin.instr. og andre driftsinntekter
 Lønn mv., adm.kostn., avskr. og andre driftskostn. i % av rentenetto, netto prov.innt og andre driftsinntekter

Balansetall

7. Netto utlån til kunder
8. Utlånsvekst (kvartal/12mnd)
9. Innskudd
10. Innskuddsvekst (kvartal/12mnd)
11. Gjennomsnittlig egenkapital
12. Gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK)

Brutto utlån fratrukket nedskrivninger
 Endring netto utlån i % av IB netto utlån. Kvartalstall viser vekst i kvartalet, mens øvrige tall viser 12mnd vekst
 Innskudd fra kunder
 Endring innskudd i % av IB innskudd. Kvartalstall viser vekst i kvartalet, mens øvrige tall viser 12mnd vekst
 (IB egenkapital fratr. foreslåtte utbytter + UB egenkapital fratr. foreslåtte utbytter) / 2
 Gjennomsnittlig forvaltningskapital basert på kvartalsvise balansetall

Nedskrivninger på utlån og mislighold

13. Tap i % av netto utlån til kunder (IB)
14. Nedskrivninger i % av brutto utlån til kunder
15. Netto misligholdte og tapsutsatte eng. i % av netto utlån

Tap i % av IB netto utlån til kunder for perioden
 Sum spesifiserte og uspesifiserte nedskrivninger i % av brutto utlån til kunder
 Netto misligholdte og tapsutsatte eng. i % av netto utlån til kunder

Soliditet

16. Ren kjernekapitaldekning inkl. 50% av udisponert resultat (%)
17. Ren kjernekapitaldekning (%)
18. Kjernekapitaldekning (%)
19. Kapitaldekning (%)
20. Risikovektet volum (beregningsgrunnlag)
21. Uvektet kjernekapitalandel inkl. 50% udisp. res. (%)
22. Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) (%)

Ren kjernekapital inkl 50% av udisponert resultat i % av risikovektet volum (ber.gr.lag)
 Ren kjernekapital i % av risikovektet volum (beregningsgrunnlag)
 Kjernekapital i % av risikovektet volum (beregningsgrunnlag)
 Sum ansvarlig kapital i % av risikovektet volum (beregningsgrunnlag)
 Sum kreditt- og motpartsrisiko, valutarisiko, operasjonell risiko og beregningsgrunnlag for svekket kredittverdighet motpart (CVA)
 Kjernekapital inkl. 50% av udisponert resultat i % av uvektet beregningsgrunnlag.
 Kjernekapital i % av uvektet beregningsgrunnlag

Likviditet

23. Innskuddsdekning
24. LCR (%)

Innskudd i % av netto utlån til kunder
 Likvide midler i % av netto utbetalinger i en stressituasjon på 30 dager

Kontor og årsverk

25. Antall bankkontorer
26. Årsverk

Egenkapitalbevis

27. Eierbrøk (morbank) (%)
28. Antall egenkapitalbevis
29. Bokført egenkapital pr. bevis
30. Resultat pr. egenkapitalbevis
31. Utbytte pr. bevis
32. Omløpshastighet
33. Kurs

Egenkapitalbeviserernes andel av total egenkapital (fratrukket foreslåtte utbytter) i % (Grunnlag pr. 01.01, tidsvektet ved emisjon)
 Totalt antall utestående egenkapitalbevis
 Eierandelskapitalen dividert på antall egenkapitalbevis. Årets avsetning til utbytte er inkludert i beregningen
 Eierandelskapitalens del av konsernets resultat etter skatt pr. utestående egenkapitalbevis pr. 31.12
 Utbytte i kr pr. egenkapitalbevis
 Annualisert omsetningshastighet (omsatt i % av utstedt)
 Siste omsatte

Resultatutvikling konsern

(Beløp i mill.)	4. kvartal 2016	3. kvartal 2016	2. kvartal 2016	1. kvartal 2016	4. kvartal 2015
Renteinntekter	249,3	250,4	267,3	270,4	275,6
Rentekostnader	120,2	118,0	119,9	133,5	128,3
Netto renteinntekter	129,1	132,4	147,4	136,9	147,3
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	21,3	21,4	20,2	19,5	21,2
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	10,3	10,1	9,9	9,4	9,9
Utbytte	0,0	0,3	26,6	0,0	0,0
Netto verdiendring og gevinst/tap fra finansielle instrumenter	19,7	23,2	25,2	7,7	-7,9
Andre driftsinntekter	9,2	5,2	6,1	6,7	8,0
Netto driftsinntekter	39,9	40,0	68,2	24,5	11,4
Lønn	35,7	41,2	36,6	43,3	43,9
Administrasjonskostnader	12,3	12,3	11,4	12,0	13,5
Avskrivning/nedskrivning/verdiendring ikke-finansielle eiendeler	5,6	4,3	14,4	4,4	4,5
Andre driftskostnader	12,9	8,6	15,2	14,1	14,7
Sum driftskostnader	66,5	66,4	77,6	73,8	76,6
Resultat før tap	102,5	106,0	138,0	87,6	82,1
Tap på utlån og garantier	1,7	3,0	4,4	-2,4	4,9
Resultat før skattekostnad	100,8	103,0	133,6	90,0	77,2
Skattekostnad	20,5	25,6	27,3	22,8	20,6
Resultat etter skatt	80,3	77,4	106,3	67,2	56,6
Resultat pr. egenkapitalbevis	1,46	1,41	1,93	1,22	1,06
Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis	1,46	1,41	1,93	1,22	1,06

Totalresultatutvikling konsern

(Beløp i mill.)	4. kvartal 2016	3. kvartal 2016	2. kvartal 2016	1. kvartal 2016	4. kvartal 2015
Resultat etter skatt	80,3	77,4	106,3	67,2	56,6
Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultatregnskapet					
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	2,9	0,0	0,0	0,0	29,8
Skatt relatert til poster som ikke kan reklassifiseres	-0,7	0,0	0,0	0,0	-7,4
Poster som senere kan bli reklassifisert til resultatregnskapet					
Endringer i virkelig verdi for investeringer tilgjengelig for salg	3,6	0,0	-9,5	0,0	18,2
Skatt relatert til poster som kan reklassifiseres	0,0	0,0	0,1	0,0	-0,1
Totalresultat	86,1	77,4	96,9	67,2	97,1

Balanseutvikling konsern

(Beløp i mill.)	31.12.2016	30.09.2016	30.06.2016	31.03.2016	31.12.2015
Eiendeler					
Konter og fordringer på sentralbanker	311,9	256,6	276,4	259,2	378,0
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	9,5	10,1	10,9	4,2	8,1
Utlån til og fordringer på kunder	29.695,7	29.713,4	29.095,5	28.203,1	27.975,8
Sertifikater og obligasjoner	4.285,1	4.292,5	4.730,9	4.893,9	4.554,6
Aksjer og andeler	460,1	460,7	460,2	470,3	478,1
Finansielle derivater	369,6	498,6	565,8	590,5	494,7
Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall	205,4	203,2	201,2	207,6	205,6
Investerings eiendommer	284,3	284,1	284,7	294,3	249,8
Varige driftsmidler	131,4	129,5	127,5	129,2	131,6
Andre eiendeler	27,0	22,1	25,6	26,0	25,3
Forsk.bet. ikke påløpte kostn. og opptj. ikke mottatte inntekter	14,7	22,1	23,9	23,9	7,5
Sum eiendeler	35.794,7	35.892,9	35.802,6	35.102,2	34.509,1
Gjeld og egenkapital					
Gjeld til kredittinstitusjoner	90,2	121,6	121,6	152,3	150,3
Innskudd fra og gjeld til kunder	13.887,4	13.869,6	14.213,7	13.352,5	13.159,3
Finansielle derivater	47,5	44,3	32,8	42,3	68,4
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	17.614,6	17.772,8	17.451,8	17.528,1	17.205,3
Betalbar skatt	88,1	74,3	48,2	72,1	98,4
Andre forpliktelser	95,5	103,8	118,7	231,5	68,6
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	30,5	45,4	31,9	35,2	34,9
Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser	38,6	59,7	59,7	59,7	59,7
Utsatt skatt forpliktelse	22,7	8,2	8,7	9,6	10,2
Ansvarlig lånekapital	703,5	703,2	702,9	703,2	702,9
Sum gjeld	32.618,6	32.802,9	32.790,0	32.186,5	31.558,0
Innskutt egenkapital	595,1	595,1	595,1	595,1	595,1
Opptjent egenkapital	2.581,0	2.244,0	2.244,0	2.253,4	2.356,0
Udisponert ordinært resultat	0,0	250,9	173,5	67,2	0,0
Sum egenkapital	3.176,1	3.090,0	3.012,6	2.915,7	2.951,1
Sum gjeld og egenkapital	35.794,7	35.892,9	35.802,6	35.102,2	34.509,1

HOVEDKONTOR
Bragernes Torg 2, Drammen
Postboks 67, 3301 Hokksund
Telefon: 03220
Fax: 32 89 32 58
E-post: firmapost@oest.no
oest.no

